

Riksdagens protokoll

1997/98:83

Torsdagen den 19 mars

Kl. 12.00 – 15.58

Protokoll
1997/98:83

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 mars.

2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen meddelade att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Förslag till rådets direktiv om harmonisering av huvudbestämmelserna för kreditförsäkringar för medellånga och långa exportaffärer
KOM (97) 264

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

1997/98:112 till socialutskottet

Motioner

1997/98:A9 och A10 till arbetsmarknadsutskottet

1997/98:T12–T19 till trafikutskottet

1997/98:L12–L15 till lagutskottet

1997/98:U22–U24 till utrikesutskottet

1997/98:K27 till konstitutionsutskottet

4 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 18 mars

UbU15 Jämställdhetsfrågor inom utbildningsväsendet

Mom. 3 (jämställdhetsarbetet inom grundskolan)

1. utskottet

2. res. 4 i motsvarande del (kd)

***Fel! Okänt
växelargument.***

Votering:
235 för utskottet
11 för res. 4
15 avstod
88 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 124 s, 63 m, 19 c, 1 fp, 17 v, 11 mp
För res. 4: 11 kd
Avstod: 1 c, 14 fp
Frånvarande: 37 s, 17 m, 7 c, 11 fp, 5 v, 7 mp, 4 kd
Lena Klevenås (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Mom. 5 (redovisning av jämställdhet i skolan)

1. utskottet
2. res. 6 (m)
Votering:
201 för utskottet
64 för res. 6
1 avstod
83 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 126 s, 20 c, 15 fp, 18 v, 11 mp, 11 kd
För res. 6: 63 m, 1 fp
Avstod: 1 fp
Frånvarande: 35 s, 17 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 6 (yrkeslärares funktion att stödja val av för könet otypisk yrkesutbildning)

1. utskottet
2. res. 3 i motsvarande del (v)
Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 7 och 8 (jämställdhet som delämne inom sexualundervisningen, m.m.)

1. utskottet
2. res. 7 i motsvarande del (mp)
Votering:
254 för utskottet
11 för res. 7
1 avstod
83 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 126 s, 63 m, 19 c, 17 fp, 18 v, 11 kd
För res. 7: 11 mp
Avstod: 1 c
Frånvarande: 35 s, 17 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 11 (begränsningen i meriteringstid för ansökan till forskarassistent-tjänst)

1. utskottet

2. res. 8 (mp, kd)

Votering:

242 för utskottet

23 för res. 8

1 avstod

83 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 63 m, 20 c, 15 fp, 18 v

För res. 8: 1 fp, 11 mp, 11 kd

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 35 s, 17 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 13 (jämfälldhetsrevisioner vid forskningsråden)

1. utskottet

2. res. 9 (c, fp)

Votering:

230 för utskottet

37 för res. 9

82 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 64 m, 17 v, 11 mp, 11 kd

För res. 9: 20 c, 17 fp

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 5 v, 7 mp, 4 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JoU15 Skogsbruk

Mom. 4 (ägarstrukturen)

1. utskottet

2. res. 2 (m)

Votering:

204 för utskottet

64 för res. 2

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 20 c, 17 fp, 18 v, 11 mp, 11 kd

För res. 2: 64 m

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Prot. 1997/98:83

19 mars

***Fel! Okänt
växelargument.***

Mom. 7 (slutavverkningsålder m.m.)

1. utskottet
2. res. 7 (mp)
Votering:
216 för utskottet
11 för res. 7
37 avstod
85 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 126 s, 62 m, 2 c, 17 fp, 8 v, 1 kd
För res. 7: 11 mp
Avstod: 1 s, 17 c, 9 v, 10 kd
Frånvarande: 34 s, 18 m, 8 c, 9 fp, 5 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 8 (säkerhet för återplantering)

1. utskottet
2. res. 8 (m)
Votering:
185 för utskottet
73 för res. 8
9 avstod
82 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 127 s, 2 m, 20 c, 17 fp, 9 v, 10 kd
För res. 8: 62 m, 11 mp
Avstod: 9 v
Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 5 kd

Mom. 9 (skydd av skogsmark för naturvård)

1. utskottet
2. res. 9 (c)
3. res. 10 (mp)
Förberedande votering:
28 för res. 9
12 för res. 10
228 avstod
81 frånvarande
Kammaren biträdde res. 9.
Huvudvotering:
222 för utskottet
20 för res. 9
26 avstod
81 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 126 s, 64 m, 17 fp, 4 v, 11 kd
För res. 9: 20 c
Avstod: 1 s, 14 v, 11 mp
Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 17 (rotsnurr)

1. utskottet

2. res. 13 (v, mp)

Votering:

237 för utskottet

31 för res. 13

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 64 m, 20 c, 17 fp, 11 kd

För res. 13: 2 s, 18 v, 11 mp

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

TU8 Trafiksäkerhet m.m.

Mom. 2 (skatten på motorfordon)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp)

Votering:

175 för utskottet

82 för res. 1

11 avstod

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 20 c, 18 v, 10 mp

För res. 1: 64 m, 17 fp, 1 kd

Avstod: 1 mp, 10 kd

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Mom. 7 (användning av motorvärmare och katalysatorvärmare)

1. utskottet

2. res. 2 (c, mp)

Votering:

236 för utskottet

32 för res. 2

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 63 m, 17 fp, 18 v, 11 kd

För res. 2: 1 m, 20 c, 11 mp

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Prot. 1997/98:83

19 mars

Mom. 12 (AB Svensk Bilprovnings ensamrätt att utföra kontrollbesiktningar)

1. utskottet

2. res.4 (m, c, fp)

Votering:

157 för utskottet

111 för res. 4

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 1 c, 18 v, 11 mp

För res. 4: 64 m, 19 c, 17 fp, 11 kd

Frånvarande: 34 s, 16 m, 7 c, 9 fp, 4 v, 7 mp, 4 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Meddelande om samlad votering

Talmannen meddelade att näringsutskottets betänkande NU7 samt kulturutskottets betänkanden KrU7, KrU8 och KrU9 skulle avgöras i ett sammanhang efter avslutad debatt.

Ändring i minerallagen

5 § Ändring i minerallagen

Föredrogs

Näringsutskottets betänkande 1997/98:NU7

Ändring i minerallagen (prop. 1997/98:47)

Anf. 1 STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Den senaste tiden har regionalpolitiken debatterats flitigt. Vi har från vår sida menat att inga regionalpolitiska åtgärder i världen kan kompensera ett bristfälligt näringsklimat. Framför allt de små företagens förutsättningar är eftersatta. Att förbättra för dem är en högprioriterad fråga.

Höjning av bensin- och dieselskatterna, höjning av gränsen för reseavdraget, chockbantningen av försvarsindustrin och den förtida avvecklingen av kärnkraften är åtgärder som försvårar för glesbygden och påskyndar avfolkningen. Den här flyttlasspolitiken måste stoppas.

För många delar av landet och inte minst för glesbygden är mineralfrågorna viktiga. I slutet av 1997 fanns det i Bergslagen, Norrbotten och Skellefteåfälten 16 gruvor. Gruvindustrin omsätter 6–7 miljarder kronor varje år. Årsproduktionen är 29 miljoner ton malm, varav hälften järnmalm.

Sedan den borgerliga regeringen avreglerade minerallagen och avskaffade den statliga prospekteringen har prospekteringen ökat ordentligt, inte minst bland utländska företag. Det beror på att den tidigare diskrimineringen avskaffats. År 1994 prospekterades det för 146 miljoner kronor

i Sverige, vilket var en betydande ökning mot tidigare. År 1995 ökade prospekteringen ytterligare till 181 miljoner för att 1996 stanna på 180 miljoner. Hälften av prospekteringen gjordes av företag med utländskt ägande.

Antalet nya undersökningstillstånd har vuxit från 83 stycken 1993 till 218 stycken 1997. Om man utgår från 1995 års siffror kan man konstatera att 60 % av de samlade investeringarna i prospektering görs för att finna basmetaller, 40 % för att söka guld och några enstaka procent för att finna industrimineral. Värt att notera är också att ungefär en tredjedel av den samlade prospekteringen görs i nära anslutning till redan existerande gruvor. Malmbasen utvecklas också positivt. Malmbasens medianvärde har legat kring 229 miljoner ton, och vid årsskiftet 1995–96 var det 213 miljoner. Den dominerande delen finns förstås i Aitikgruvan. Gruvkommittén menar för sin del att utvecklingen av prospekteringen varit klart positiv.

Den nya minerallagen har alltså väsentligen fungerat bra – det är värt att slå fast. Utvecklingen i branschen har varit positiv.

Fru talman! I dag måste den som utfört en undersökning redovisa vilka undersökningar som gjorts och vem som förvarar undersökningsresultaten. Detta skall redovisas inom en månad efter att undersökningstillståndet upphört att gälla utan att en bearbetningskoncession har erhållits. Däremot skall man inte lämna in själva resultaten. Det gör att dessa kan efterfrågas och eventuellt köpas från innehavaren av andra intresserade företag. Det är en kunskapsmarknad.

Regeringen och majoriteten vill nu att de tillståndshavare som bedriver undersökningar som inte leder fram till bearbetningskoncession skall tvingas att lämna in undersökningsresultat i form av rådata till staten. Detta skall ske inom tre månader efter utgången tillstånd.

Men att prospektera är att investera i en immateriell tillgång. Det är en kunskapsinvestering, inte alls olik ett tillverkningsföretags investering i framtida produkter. Det är prospekteringsföretaget som äger kunskapen, och det går inte att hävda att värdet av kunskapen, alltså resultatet av prospekteringen, är försumbart. Tvärtom är det substansen i ett prospekteringsföretag.

För ett företag som investerar i undersökningsverksamhet innebär förslaget en försämring jämfört med nuvarande regler, som ger företag exklusiv rätt till de egna undersökningsresultaten. Vi kan från moderat sida inte utesluta att det blir färre prospekteringar i framtiden till följd av regeringens förslag. Nuvarande regler och rapporteringsskyldigheter är tillräckliga och har knappast orsakat problem. Den som vill förändra regelverket borde rimligen kunna påvisa nytta med förändringen, men det har inte gjorts här.

Dessutom får kombinationen av sekretessreglerna och kravet på inlämning av resultaten ganska underliga effekter. Efter en karenstid på fyra år skall staten göra undersökningsresultaten offentliga. Karenstidens längd gör att resultaten likväl kan komma att behöva köpas av ett företag som fått undersökningstillstånd i ett redan tidigare undersökt område – detta för att undvika dubbelarbete.

Om å andra sidan det tillkommande företaget passivt väntar ut resultaten innebär det att resultaten blir tillgängliga samma år som undersökningstillståndet går ut. Men om ett tillkommande företag ändå måste köpa

Prot. 1997/98:83
19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

resultaten, varför skall man då tvinga det första företaget att lämna in dem? Förvånande nog skriver majoriteten dock att grundtillståndet kan förlängas med ytterligare tre år om tillståndshavaren har gjort en ändamålsenlig undersökning eller om tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökningen inte har skett och gör sannolikt att området kommer att undersökas.

Innebär den här markeringen att majoriteten finner det acceptabelt att företag med nya undersökningstillstånd passivt väntar ut att sekretessen skall hävas för tidigare undersökningsresultat? På vilket sätt bidrar det till en ökad prospektering och ökad effektivitet i prospekteringen, som majoriteten säger sig vilja värna om? Det här exemplet visar att majoritetens förslag behöver tänkas igenom på nytt.

Fru talman! Ett allvarligt hinder för prospekteringsföretagen i dag är den stora ärendebalansen hos bergmästaren. I december 1997 fanns det 260 obehandlade ansökningar, vissa så gamla att de inkom redan under år 1994. Handläggningstiderna har varit alldeles för långa, över 20 månader. Det är viktigt att vi vårdar det goda klimatet för prospekteringsföretag och prospektering i Sverige. Därför måste behandlingen av ansökningar effektiviseras.

Det finns visserligen tecken som tyder på att den nya bergmästaren har uppmärksammat problemen, men det växande intresset för prospekteringsaktivitet som branschen visar understryker hur viktigt det är att effektiviteten i handläggningen verkligen ökas. Vi menar att regeringen bör utreda vilka faktorer som bromsar tillståndsgivningen och vidta lämpliga åtgärder, inte minst vad gäller ökad IT-användning.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till den moderata reservationen 2, även om vi självklart står bakom även övriga reservationer.

Anf. 2 TORSTEN GAVELIN (fp):

Fru talman! Vi har alla anledning att glädja oss åt den utveckling som skett inom svensk mineralhantering de senaste åren, sedan den gamla minerallagen förändrades radikalt den 1 juli 1992. Ett av syftena med förändringarna var att prospekteringsverksamheten och därmed så småningom också gruvbrytningen skulle öka. Den nya minerallagen har i själva verket varit så lyckad i det avseendet att det starkt ökade intresset för prospektering skapat så långa kötider för att få undersökningstillstånd att detta i dag framstår som det största problemet i den svenska mineralhanteringen.

Utskottets majoritet anser att IT-utvecklingen och påbörjade arbeten inom Bergsstaten är tillräckliga för att lösa detta köproblem. Vi i Folkpartiet är av en annan uppfattning och anser att frågan är så viktig att regeringen bör låta utreda vilka faktorer som bromsar tillståndsgivningen och sedan vidta snabba motåtgärder.

Bergsstatens distriktsindelning är troligen en av de bromsande faktorerna, och vi tillstyrker därför regeringens förslag att en bergmästare får ansvaret för tillståndsgivningen och tillsynen i hela landet. När det sedan gäller lokaliseringen av bergmästaren så förordar vi i Folkpartiet Malå framför utskottsmajoritetens förslag om lokalisering till Luleå.

Förutom de uppenbara lokaliseringspolitiska skälen för Malå anser vi att en samlokalisering av bergmästaren och de i Malå befintliga mineralrelaterade verksamheterna, t.ex. SGU:s mineralinformationskontor och

*Fel! Okänt
växelargument.*

införa royalty igen sägs vara att detta skulle minska företagens ekonomiska utrymme och därmed hämma prospektering och en livskraftig mineralindustri i Sverige. Motionärerna tycker emellertid att det finns många fördelar för ett gruvföretag med att investera i Sverige. Sverige har låg bolagsskatt och en god infrastruktur m.m.

Man kan också se på frågan om royalty eller kronandel på litet olika sätt. Ett land som vill locka utländska investerare bör visa på goda möjligheter att hitta olika malmer. Att det i landet används ett system med royalty kan i sådana fall vara till fördel. Länder som inte använder royalty kan däremot komma att framstå som mindre intressanta.

Fru talman! Det är antagligen en allmän uppfattning att mineralprospektering och gruvdrift endast förekommer i landets nordliga landskap. Men det pågår faktiskt prospektering också i de södra landskapen. I Tingsryd och Ronneby kommuner har gruvbolaget Terra Mining två stycken undersökningstillstånd för guld. Gruvbolagets tillstånd att leta efter guld på sammanlagt 9 000 hektar oroar dock lokalbefolkningen ganska ordentligt. Den anser sig helt utlämnad och ser framtida gruvbrytning som ett hot, inte som en möjlighet. Berörda markägare anser inte att den minerallag vi nu diskuterar tar hänsyn till deras intressen.

Med anledning av den uppkomna situationen i gränstrakterna mellan Småland och Blekinge, och att det förvisso kan skilja mycket i förutsättningarna mellan södra och norra Sverige vad gäller möjligheterna till gruvdrift vore det naturligtvis bra om majoriteten och Laila Bäck kunde redogöra för de boendes och markägarnas lagliga möjligheter. Kan exempelvis ett gruvbolag utan de boendes och markägarnas tillstånd anlägga vägar, bygga fabriksanläggningar eller skapa stora sår i naturen?

Det vore bra om denna debatt kunde lugna alla de människor som i dag oroar sig för vad som kan hända med deras hembygd.

Jag har tidigare tagit upp det rimliga i att gruvbolag får betala en royalty till staten. I reservationen sägs också att man bör undersöka möjligheten att återföra vissa medel till den bygd där gruvhantering pågår. I detta fall, med gruvhantering i en relativt tätbefolkad bygd, blir det än mer uppenbart att en royalty eller kronandel skulle vara befogad.

Fru talman! I betänkandet tar utskottet också ställning till förändring och placering av Bergsstaten. Vänsterpartiet ställer sig bakom den distriktsindelningen men anser att man samtidigt borde ta chansen till ny placeringsort. Utskottets majoritet anser att Bergsstaten skall ligga kvar i Luleå. Man hänvisar till branschens egna önskemål, närheten och kopplingen till Luleå tekniska universitet samt till de goda kommunikationerna.

Vänsterpartiet m.fl. anser att det borde vara intressant att utreda möjligheterna att placera Bergsstaten i Malå. Där finns redan som sagt SGU:s mineralinformationskontor, det s.k. borrhärnarkivet och även andra georelaterade verksamheter. Ur ren prospekteringsynvinkel finns det fördelar med Malå. Men man kan inte undgå, precis som Torsten Gavelin sade, att i detta sammanhang också se de regionalpolitiska möjligheterna. En flyttning av Bergsstaten till Malå är en ovanligt god regionalpolitisk åtgärd. Det är mycket sällan man får chansen till så här goda utlokaliseringar. I nästan alla andra fall ställs man inför ganska stora problem när man skall försöka vidta liknande åtgärder. I detta fall skulle det hela klart

och tydligt stärka Norrlands inland ganska väsentligt. Samtidigt måste man säga att Luleå skulle klara detta utan några större problem.

Med anledning av det här anförda yrkar jag bifall till reservationerna 1 och 10.

Anf. 4 EVA GOËS (mp):

Fru talman! Miljöpartiet anser att ett land eller en region behöver kontroll över sina naturresurser för att kunna påverka utvecklingen. Vi förespråkar lokal, regional och nationell kontroll över jord, skog, malm och annan infrastruktur. Jordförvärvslagarna måste utformas så att det därmed är möjligt att upprätthålla kontroll över dessa viktiga resurser.

Tillväxtförespråkarnas tes att tillväxt är nödvändig för att skapa resurser till miljövard fungerar inte eftersom miljön blir underordnad ekonomin. All mänsklig produktion har sitt pris i form av energi- och råvaruförbrukning. Mycket av det som vi i dag kallar produktion är i själva verket konsumtion – konsumtion av naturresurser.

Fru talman! Vi i Miljöpartiet vill inte bara starkt betona naturskydds- och miljöintressen i samband med undersökning och utvinning av mineralfyndigheter. Vi lägger stor vikt vid att man beaktar att mineralerna är begränsade. De är inte förnybara. Det finns bara dessa på den här planeten och för den här mänskligheten. De skall räcka för dagens och för kommande generationer.

Minerallagstiftningen aktualiserar solidaritet med människor i vårt land, med natur och med det ekologiska systemet, med världens folk och inte minst med kommande generationer. Detta är de solidariteter som vi gröna inleder vårt partiprogram med.

Det handlar om hushållning och naturresurser, vilket borde avspeglas i dagens politik och lagstiftning. Men så är inte fallet. I stället främjas en snabbare exploatering av mineraler. Betänkandet genomsyras av föreställningen att mineraltillgångarna i princip är obegränsade och att en snabb och effektiv exploatering är önskvärd, legitim och bör underlättas. Kvantitet går för kvalitet. Penningen går före bevarandeintressena.

Miljöpartiet har sedan 1988 kämpat för att markägare, kommun och stat skall ha vetorätt gentemot exploatörer. Vi har drivit frågan om och om igen för att begränsa den areal som exploatören vill muta in. I ett fall har det handlat om över 50 % av landet. Vi har också krävt att ansökningsavgifterna skall höjas radikalt. Vi anser att bevarandesynpunkterna alltid skall ha företräde framför exploateringsintressena. Därför menar vi att försiktighetsprincipen skall gå före kommersiella intressen. Hänsyn till miljön skall styra.

Det heter ju att Sverige skall ställas om till ett ekologiskt hållbart samhälle. Med andra ord torde det innebära att vi bygger ett kretslopps-samhälle där man återanvänder råvaror i mycket högre grad än i dag. Lösningen är alltså inte att öka uttaget av naturresurser utan att återvinna dem.

Fru talman! I dag skall vi ändra på minerallagstiftningen. Miljöpartiet har fem reservationer angående ändring av giltighetstid för undersökningstillstånd, skärpning av kraven på förlängt undersökningstillstånd, utvidgat miljöskydd för områden med riksintresse, förläggning av Bergsstaten till Malå och utredning om royalty som skulle innebära att pengar återförs till bygden där gruvbrytningen pågår.

Prot. 1997/98:83

19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Lennart Beijer har tagit upp detta med Malå och royalty. Därför tänkte jag bara kort nämna att vi anser att undersökningstillståndet definitivt inte skall förlängas. I dag har man tillstånd i upp till tio år. Nu vill man förlänga det till femton år. Vi anser att det gott och väl räcker med tio år. Det är nog länge att man mutar in och undersöker ett område i tio år.

När det gäller riksintressen tycker vi att natur- och kulturvärden skall utvidgas till att gälla flera områden. Förutom fjällen gäller det kustrensor och många områden som är skyddade. Vi menar att de skall ha ett större och kraftigare miljöskydd. Egentligen skulle jag önska att det gällde överallt. Men det återkommer jag till.

I kommande lagstiftning skall minerallagen gälla parallellt med miljöbalken. Då är det särskilt viktigt att miljö kvalitetsnormer, miljökonsekvensbeskrivningar och naturligtvis försiktighetsprincipen tillämpas. Vi anser också att miljöbalksprövning skall användas trots bearbetningskoncession, dvs. att man skall kunna gå in i ett senare skede och ställa högre miljökrav vid behov. I dag gäller hushållningsbestämmelserna, dvs. intressen vägs mot varandra, men brytning i områden ur särskilt känslig ekologisk synpunkt skall kunna stoppas enligt naturresurslagen 3 kap. 2 § om de är av riksintresse.

Men problemet är hur man skall vikta ekologisk känslighet mot utvinning av mineral. Lagens styrning är inte tydlig om hur dessa intressen skall viktas mot varandra. Men eftersom naturresurslagen nu inarbetas i miljöbalken gäller de allmänna hänsynsreglerna även för hushållning med naturresurser. Ledande princip är givetvis försiktighetsprincipen och principen om hushållning med råvaror och energi, främjande av återanvändning och återvinning. Det är helt i linje med Agenda 21 och Göran Perssons intentioner, eller vad säger Laila Bäck?

Fru talman! Är minerallagen allsmäktig? Det säger folket i Urshult, Tingsryd och Blekinge. De har blivit utsatta för Terra Mining som letar efter guld i ett vidsträckt område från Urshult ned till Ronneby i Blekinge. De säger: "Vi som är markägare får bara en delgivning från bergmästaren. Minerallagen gör att man utan vidare skulle kunna ta ifrån oss vår mark, hus, boende och livsmiljö."

Trots att de bor i ett område som har natur- och kulturvärden på grund av massor av fornlämningar, tätt mellan stenåldersplatser osv. menar de att de inte har rätten på sin sida. Minerallagen har en enorm makt över markägarna. Men markägarna har givetvis talerätt. Det handlar enbart om hur bergmästaren och länsstyrelsen – statens förlängda armar – hanterar och tolkar minerallagen.

Historien bakom detta började med att de fick en delgivning i slutet av oktober. Men ingen förstod allvaret i det hela. Tingsryds kommun började fatta det först när folket så småningom började göra uppror och bildade en aktionsgrupp för en rättvisare minerallag. De började kontakta jurister, LRF:s länsförbund i Växjö och lusläste allt vad de hittade på biblioteket osv. Efter hand kände de sig grundlurade. När de fick delgivningen insåg de inte att de skulle överklaga inom tre veckor. De förstod sig inte på delgivningen och vad som stod där. De begrep inte lagen. Då kan man fråga sig om lagen är skriven så vanligt folk begriper. Dessutom är de inte vana vid gruvbrytning i södra Sverige, precis som Lennart Beijer sade. Man kan säga att de togs på sängen.

De var också förtvivlade över att ingen i kommunen hade reagerat. I stället sade kommunalrådet i det första skedet att nu får vi inte låta en död hand vila över bygden och sabotera utvecklingen. Men nu har han tvärvänt och sitter och skriver på en skrivelse inför bergmästarens besök på måndag i Urshults församlingshem. Där skriver han nu emot den här exploateringen. Ett nytt Dackeuppror är på gång.

Men invånarna som har sökt EU-bidrag för landsbygdsutveckling och för att stimulera kulturturism undrar vilka rättigheter de har. De skall satsa på någonting som heter den blomstrande bygden. De förstår inte riktigt detta med minerallagen. De förstår inte varför Sverige vill sälja ut sitt land. Vad svarar Laila Bäck folket i Tingsryds och Ronnebys kommuner?

Jag skall avsluta med att läsa Guldgrävarsången som jag fick från Olle Håkansson från Urshult.

Jag skulle gräva guld, bli rik och få det tjänt
men mina planer gick omkull och jag fick ej en cent.

Fru talman! Med det vill jag yrka bifall till reservationerna 4, 5 och 6.

Anf. 5 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att det klingar mycket illa när Miljöpartiet och Vänstern plötsligt, efter utskottsbehandling av betänkandet, motionerande osv., hävdar att de värnar människor i en viss del av södra Sverige. Detta är inte sant. Man vill öka beskattningen av prospektering och mineralhantering. Därmed minskar antalet jobb i Sverige, och även prospekteringen minskar. Om man läser vad de faktiskt har arbetet för i motionsform och i utskottet handlar det om att staten skall ha en andel. Sedan har man, efter utskottshanteringen, talat om att man skall återföra pengar till bygden. Men det är inte så att ägarna på något sätt värnas av det Miljöpartiet och Vänstern säger.

Om det är något man skulle kunna tänka sig att titta på framöver är det väl möjligen att ägarna av marken skall vara med och få en andel. Men detta är icke vad Vänstern och Miljöpartiet arbetar för. De arbetar för en extra straffbeskattning av svensk mineralhantering. Det gör att vi får färre jobb och mindre prospektering i landet.

Anf. 6 TALMANNEN:

Jag vill påpeka att enligt de regler vi har avser repliken bara den senaste talaren och inte någon av de föregående.

Anf. 7 EVA GOËS (mp) replik:

Fru talman! Vi värnar ägarna. Vi värnar dem som har talerätt, och det är markägarna. De vill satsa på kulturturism. De vill utveckla bygden och låta den blomstra, som jag sade. De ser inte någon utveckling i att det kommer ett stort företag och utvinnet guld i deras område. De har helt andra intressen för kommande generationer där man inte förstör natur- och kulturvärden. Man vill slå vakt om fornlämningar och spara rekreationsområden. Det finns inte så mycket skog i de här områdena i Skåne,

Blekinge och upp mot Småland. Det här är ett rekreationsområde. Det är dessa värden som de tycker är viktigare.

När det gäller royalty är det precis samma princip som när det gäller vattenkraften, nämligen att vi tycker att man skall återföra pengar till de regioner som har blivit exploaterade. Det finns med i vår reservation. Det kan inte Sten Tolgfors neka till.

Anf. 8 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Jag har läst reservationen och de motioner det handlar om. Där talas det om att staten skall ha en andel och i en sista mening att det skall återföras medel till bygden. Ägarna av marken nämns inte någonstans. Om man sållar bort vad som finns bakom Eva Goës vackra ord handlar det alltså om att öka beskattningen av mineralhanteringen, dra in pengar till staten och i en sista sladdmening att återföra pengar till bygden, icke till ägarna. Hur skall den fördelningen gå till inom kollektivet bygden? Vilka är bygden? Detta är bara vackra ord för att försöka ta poäng på en viktig men ganska jobbig diskussion för många människor i södra Sverige. Det har icke med det här betänkandet att göra. Miljöpartiet värnar på intet sätt äganderätten. Läs reservationen! Där står detta ord för ord, och ägarna nämns icke en enda gång.

Anf. 9 EVA GOËS (mp) replik:

Fru talman! Royalty tas upp av staten och skickas sedan tillbaka till hembygden. Jag vet inte om Sten Tolgfors känner till det här med hembygdsmedel och hur man fördelar det. När man har byggt ut vattenkraften går det till hembygden för att stimulera hembygden. Det tycker jag är viktigt. Om man förstör större områden – Lennart Beijer nämnde 9 000 hektar – är det oerhört viktigt att det går tillbaka till bygden.

Om ägarna skulle vara exploatörer skulle de naturligtvis ha tjänat på det om de hade börjat utvinna guld. Det skulle de möjligen ha kunnat göra. Men de väljer inte att exploatera guld i sitt område. De väljer att exploatera något helt annat. De vill satsa på framtiden, en blomstrande framtid, och på kulturturism. Det är det vi slår vakt om. Vi vill hjälpa människorna i aktionsgruppen för en rättvisare minerallag.

Anf. 10 LAILA BÄCK (s):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till näringsutskottets betänkande 1997/98:NU7 och avslag på samtliga reservationer och motioner.

I det här betänkandet behandlar vi förslag om ändringar i minerallagen. Jag återkommer till de olika förslagen till ändringar.

I en reservation från Folkpartiet yrkar man avslag på hela propositionen utom i den del som gäller Bergsstatens distriktsindelning. Folkpartiet anser, som ni tidigare har hört här i kammaren, att förslaget till ändringar i minerallagen inte är tillräckligt utrett.

Utskottet håller inte med Folkpartiet på den punkten. 1995 tillsatte regeringen en utredning, kallad Gruvkommittén. Den utredningen hade till uppdrag att se över det som gällde främjande av den svenska gruvnäringen och dess utveckling. Utredningen lämnade sitt förslag till regeringen i oktober 1996 och det har varit ute på en stor remissbehandling. I Folkpar-

tiets reservation nämns också att det saknas underlag från andra länder. I utredningen och i det material som utskottet begärt från SGU finns redogjort vad som gäller internationellt. Majoriteten i utskottet anser därför att det inte behöver göras fler utredningar och undersökningar när det gäller de internationella förhållandena.

Fru talman! Jag skall nu gå in på de olika förslag som finns i näringsutskottets betänkande. I frågan om Bergsstatens indelning, att man slopar den distriktsindelning som finns i dag, råder det inga delade meningar inom utskottet. Alla partier är överens om att det är ett bra förslag.

När vi sedan kommer till lokaliseringen av Bergsstaten råder det litet olika meningar. Majoriteten anser liksom regeringen att bergmästaren skall placeras i Luleå och att kontoret i Falun skall finnas kvar tills vidare.

I en gemensam reservation från Folkpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill man att bergmästaren skall placeras i Malå. Det är självklart viktigt att man värnar om verksamheten i Malå, med mineralinformationskontoret och borrhärnearkivet. Men det finns många fördelar med att behålla bergmästaren i Luleå. Där finns Luleå tekniska universitet som har grundutbildning i forskning på mineralområdet, det finns tillgång till goda kommunikationer med Luleå och branschen själv är positiv till denna lokalisering.

Det har även fattats beslut i denna kammare hösten 1996 om riktlinjer för lokalisering av statlig verksamhet. Jag citerar ur betänkande 1996/97:AU2:

”Utskottet vill ånyo understryka att varje beslut om omlokalisering av befintlig verksamhet eller lokalisering av nya myndigheter bör föregås av noggranna överväganden om möjligheten att i första hand placera dem i länscentrum eller vissa andra orter i eller i anslutning till nationella regionalpolitiska stödområden. — — —

Enligt utskottets uppfattning bör frågor om lokalisering av statlig verksamhet som är av större vikt eller på annat sätt av principiellt intresse underställas riksdagen.”

Utskottet anser därför att frågan om lokalisering till Luleå är väl övervägd.

Fru talman! I propositionen har regeringen konstaterat att anhopningen av ansökningar vid Bergsstaten med lång handläggningstid som följd har uppstått. Enligt uppgifter som utskottet begärt har handläggningstiden för tillstånd kortats ned under senare tid. Bergmästaren har med hjälp av SGU:s personal påbörjat en utveckling inom IT-området. Det finns därför ingen anledning att handläggningstiden skulle fördröjas ytterligare utan den kommer i stället att kortas ned betydligt.

Fru talman! I propositionen om ändring i minerallagen föreslås också att giltighetstiden för undersökningstillstånd skall ändras. I dag gäller ett undersökningstillstånd i tre år. Det kan förlängas med högst tre år och om synnerliga skäl finns kan det förlängas ytterligare fyra år, alltså totalt tio år.

Eftersom prospektering är ett långsiktigt arbete föreslås nu en ytterligare förlängning av undersökningstillståndet med upp till fem år. Den här förlängningen kommer att beviljas bara i undantagsfall och om särskilda skäl föreligger.

***Fel! Okänt
växelargument.***

Enligt utskottets mening kommer man ännu mer i framtiden att prospektera efter djupt liggande malmer och då är möjligheten till förlängning betydelsefull.

Fru talman! Miljöskydd är viktigt när prospektering skall genomföras. I den nu gällande minerallagen finns det inte några särskilda miljökrav för undersökningstillstånd med hänvisning till att undersökningsarbete i allmänhet ger några påtagliga effekter på naturmiljön. Majoriteten i utskottet anser i likhet med regeringen att länsstyrelsens medgivande beträffande de obrutna fjällområdena skall förenas med de villkor som är nödvändiga för att förhindra att påtaglig skada uppkommer för områdets natur- och kulturvärden. Det här förslaget innebär ett förtydligande av skyddet vad gäller de särskilt känsliga obrutna fjällområdena.

Vid prospektering används borrning bara inom begränsade områden. Borrning används först när flera olika indikatorer visat att det verkligen finns en malmförekomst. Inverkan vid borrning är mer begränsad i sin omfattning än vad t.ex. skogsarbete är. Det finns just nu inget ytterligare behov av att utöka skyddet för de områden som finns i naturresurslagen 3 kap. 2–4 §§.

Moderaterna hyser i sin reservation stora farhågor för att förslaget om skyldighet att redovisa resultat skall leda till att prospekteringen i Sverige avstannar.

I de flesta stora gruvländer, som t.ex. Kanada och Australien, finns redan dessa krav på att redovisa bl.a. rådata. Den här åtgärden bidrar också till att sprida den geologiska informationen. Flera av de instanser som lämnat remissvar till regeringen understryker vikten av att rapporteringsskyldigheten avser rådata. Majoriteten i utskottet delar alltså inte moderaternas oro inför den här förändringen.

Fru talman! Avslutningsvis finns det några saker jag vill ta upp. Det gäller bl.a. sekretess och frågan om royalty. Vänsterpartiet anser i en reservation att sekretesstiden på fyra år är för lång. Utskottet anser däremot att fyra år utgör en rimlig tid. Även remissinstanserna är till övervägande del positiva eftersom det i dag inte finns någon sekretesstid.

Vänsterpartiet har i en annan reservation tagit upp frågan om royalty till staten. I Sverige avvecklades kronoandelsinstitutet den 1 juli 1993. Enligt SGU är tendensen att man i flera av världens gruvländer slopar systemet med kronoandel eller royalty.

För Sveriges del har slopandet av kronoandelsinstitutet använts som ett bra argument när man marknadsfört Sverige som gruvland. Den här förändringen har enligt Gruvkommittén haft störst betydelse för den positiva utvecklingen inom gruvnäringen.

Eftersom jag har fått en fråga både av Lennart Beijer och av Eva Goës vill jag svara på den, även om det inte hör till det här betänkandet.

Terra Mining har fått undersökningstillstånd på 9 000 hektar i Småland, som Lennart Beijer nämnde. Tillståndet innebär att man får provborra för prospektering. Provbörning får genomföras utan markägarens tillstånd. Syftet med ett undersökningstillstånd är att man mot nekande av markägaren har möjlighet att genomföra prospektering. Undersökningarna skall dock utföras så att minsta skada och intrång vållas. I 7 kap. 1 § minerallagen finns bestämmelser om ersättning till sakägare. Bestämmelsen innebär att skada eller intrång som orsakats av undersökningsarbete skall ersättas av prospektören.

En markägare kan i vissa fall få ersättning även för annan skada än markskada, t.ex. huggning av skog. Bestämmelsen om ersättning finns också i 7 kap. 3 §.

Om man börjar bygga väg måste bergmästaren underrättas. Prospektören skall också ställa säkerhet för skada och intrång som undersökningsarbetet kan medföra.

Undersökningstillstånd kan användas så långt som till borrhning, som går till på så sätt att man har borrhaggregat på en skogstraktor, kärra eller dylikt. Detta arbete brukar jämföras med vanligt skogsarbete eller jordbruksarbete. I mycket ovanliga fall kan det behövas att man bygger ett schakt. Då blir annan lagstiftning, t.ex. miljöskyddslag och vattenlag, direkt tillämplig. Det hela övervakas av länsstyrelsen i samarbete med bergmästaren.

Om det visar sig att man vid prospektering skulle hitta guld, som det är fråga om i det här fallet, måste ett nytt tillstånd sökas. Då vägs miljöintressen, ekonomiska intressen samt ersättning till markägaren in. Det finns ingen möjlighet för Terra Mining att gå in med grävskopor och börja gräva en gruva utan nytt tillstånd. Vad som har hänt i Småland och vad Terra Mining har gjort och inte gjort måste de själva redogöra för – det kan vi inte göra i denna kammare.

Chansen att hitta guld som leder till gruvbrytning är cirka en på tusen. Även om man skulle hitta guld och söka tillstånd för gruvbrytning är det inte säkert att tillstånd ges. I Bengtsfors i Dalsland har man t.ex. sagt nej till en koppargruva. På måndag skall man anordna ett möte i Urshult, som Eva Goës sade, där bl.a. bergmästaren och Terra Mining kommer att delta. Då kommer säkert många frågetecken att rätas ut.

I övriga förslag är utskottet enigt.

Jag yrkar än en gång bifall till utskottets hemställan och avslag på samtliga reservationer och motioner.

Anf. 11 EVA GOËS (mp) replik:

Fru talman! Tack för redogörelsen! Laila Bäck nämner att undersökning inte får ge några spår eller göra någon påverkan. Men vi vet redan nu att man i Urshult har grävt hål där det finns fornlämningar och att det t.o.m. kan bli tal om bestraffning och böter.

När man nu skall vikta minerallagen mot andra lagar, t.ex. den miljöbalk som kommer, frågar jag mig vilken som då är starkast. Vilken kommer att vinna? Kommer de kommersiella, ekonomiska intressena att gå före just miljö- och naturhänsyn? Det är en mycket intressant fråga.

Anf. 12 LAILA BÄCK (s) replik:

Fru talman! Eftersom miljöbalken ännu inte är färdigbehandlad i denna kammare finns inte de avvägandena med i detta betänkande. Vi får återkomma till det senare, när man har beslutat om miljöbalken och utrett de sakerna.

Anf. 13 EVA GOËS (mp) replik:

Fru talman! Då får vi hålla oss till dagens ärende. Jag vill bara fråga: Hur skall människor kunna begripa den här lagen, eftersom den tydligen är så svårbegriplig att ingen först reagerade? Kommunalrådet hade inte

heller förstått innebörden, men nu har han tvärvänt. Det är alltså problem med att förstå lagtexterna. Kan man ha en folklig upplaga, så att detta kungörs i tidningarna på ett sådant sätt att folk begriper vad det handlar om, dvs. att de har skyldighet och rättighet att överklaga inom tre veckor? Här har de verkligen grävt fram egna fakta. Jag tycker själv att det är svårt att förstå de paragrafer som Laila Bäck läste innantill ur.

Jag vill också säga att vi tycker att det är oerhört viktigt att utöka detta med riksintressen, att det gäller flera områden och att miljöskyddet blir starkare. Hur skall folk kunna begripa lagen?

Anf. 14 LAILA BÄCK (s) replik:

Fru talman! I dag behandlar vi inte minerallagen totalt utan de ändringar som regeringen har föreslagit. Om man vill ha ändringar i hela minerallagen finns det möjligheter att väcka motioner om det under allmänna motionstiden. Det vi behandlar i dag är alltså de ändringar som regeringen har föreslagit, inte minerallagen totalt.

Anf. 15 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Först vill jag tacka Laila Bäck för hennes redogörelse för möjligheterna för ett bolag som har undersökningstillstånd, det sätt man skall agera på i de sammanhangen och vad som kan hända efteråt. Jag tror att den information vi här fick, med en genomgång av de lagliga aspekterna för de boende, hade kunnat ges mycket tidigare till dem som det gäller i södra Småland, i Tingsryds kommun. De borde ha haft detta klart för sig tidigare. Det verkar som om mycket nu är oklart. Jag hoppas att Laila Bäck, om det skulle behövas, ställer upp på att se till att de boende där nere får denna, mer riktiga information.

Jag vill också fråga Laila Bäck om placeringen av bergmästarkontoret. Det går alltid att hitta fördelar med olika orter. Luleå är säkerligen en ort där det fungerar mycket bra att ha ett sådant här ämbete placerat. Men Malå är minst lika bra. Man blir förvånad. Ofta letar vi efter bra utlokaliseringsprojekt, därför att det är ofta svårt att klara av sådana här förändringar. Har det inte varit så i den socialdemokratiska gruppen att man har sett detta som en god möjlighet att vara aktiv i regionalpolitiska sammanhang, men att man ändå just nu har fastnat för att låta kontoret ligga kvar i Luleå?

Anf. 16 LAILA BÄCK (s) replik:

Fru talman! Frågan om Malå har diskuterats. Som jag sade i mitt anförande lägger vi stor vikt vid att verksamheterna i Malå uppmärksammas och får finnas kvar. Enligt majoriteten i utskottet, däribland socialdemokraterna, finns det fler fördelar med att ha bergmästaren i Luleå, där universitetet och kommunikationerna finns – och där kontoret redan finns. Vi tycker därför fortfarande att Luleå är den bästa placeringen.

Anf. 17 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Laila Bäck och jag är helt oense vad gäller om man skall kräva att undersökningsföretag, prospekteringsföretag, skall lämna ifrån sig kunskapen efter avslutat undersökningsarbete om de inte går vidare. Hon sade att argumentet var att det var ett sätt att sprida teknisk informat-

ion. Om det argumentet är så giltigt finns det väl många områden där detta skulle vara bra. Gäller det också andra områden? Skall Volvo lämna in tekniskt kunnande till staten för att sprida teknisk information om man själv inte tänker använda den?

Det handlar om att Socialdemokraterna vill avtvinga kunskapsföretag deras kunskap, som de borde ha exklusiv rätt till. Det här kommer att negativt påverka viljan att investera i kunskap och viljan att få fram ny kunskap. Majoriteten har på intet sätt lyckats påvisa någon som helst nytta med det här förslaget. Vi menar att man måste göra det om man vill ha en förändring.

Jag fick inga svar på de frågor jag ställde i mitt huvudanförande. Om sekretessreglerna gör att tillkommande företag ändå måste köpa resultaten, varför skall man då tvinga det första företaget att lämna in dem? Om majoriteten tycker att det är acceptabelt att ett tillkommande företag passivt väntar ut att sekretessen hävs för att sedan få gratis tillgång till undersökningsresultaten, på vilket sätt bidrar det i så fall till ökad prospektering och fler jobb inom den här näringen i Sverige?

Anf. 18 LAILA BÄCK (s) replik:

Fru talman! Det jag sade till Sten Tolgfors var att det är geologisk information som kommer att lämnas ut, inte teknisk information när det gäller uppfinningar och annat, som t.ex. finns inom Volvo. Där råder det delade meningar mellan Moderaterna och Socialdemokraterna. Vi tycker att det övriga samhället och de som är intresserade skall kunna ta del av den geologiska informationen. Det skall inte bara komma företaget till godo efter den sekretesstid som finns.

När det gällde den andra frågan om sekretesstiden, finns det alltså en sådan i flera av de stora gruvländerna. Där har det inte inneburit problem att ha en sekretesstid. Jag tror också att de som är verkligt intresserade av prospektering och gruvbrytning inte sitter passivt och väntar på att ett tillstånd eller olika information skall falla dem i händerna, utan de arbetar aktivt för att få sitt undersökningstillstånd och påbörja sin prospektering.

Anf. 19 STEN TOLGFORS (m) replik:

Fru talman! Blotta faktum att något finns i ett annat land är ett utomordentligt svagt argument för att utan vidare införa det också i Sverige. Vi har inte fått några argument från den socialdemokratiska majoriteten för att detta skulle gynna svensk prospekteringsverksamhet.

Vad är det för speciellt med just geologisk information, Laila Bäck? Vad det handlar om är att kunskapsföretag äger sin egen kunskap. Hela värdet i prospekteringsföretaget utgörs av den kunskap man har och kan tillägna sig i framtiden. Då vill majoriteten att de i vissa delar skall tvingas lämna ifrån sig detta till staten. Där är den principiella skillnaden inte direkt jättelik, jämfört med andra svenska kunskapsföretag.

Det är alltså ett principiellt genombrott som regeringen och majoriteten här gör. Jag försöker få reda på hur detta kommer att gynna svensk prospektering och gruvnäring, men jag får inget svar. Det vore intressant att höra om Laila Bäck ändå har några tankar i ärendet.

Anf. 20 LAILA BÄCK (s) replik:

Fru talman! Jag har redan sagt vilket utskottets och mitt ställningstagande är i denna fråga. Jag tänker inte stå här och argumentera om det ytterligare. Sten Tolgfors har fått svar i anförandet och i betänkandet. Jag hoppas att han kan nöja sig med det.

Anf. 21 ANDERS G HÖGMARK (m):

Fru talman! Det replikskifte som har varit angående gruvhanteringen i södra Sverige skulle kunna locka mig att göra ett längre inlägg, men det skall jag inte. Däremot finns det anledning att diskutera en annan central frågeställning, nämligen avvägningen mellan prospekteringsintresset och det enskilda ägarintresset.

Flera har, fru talman, betonat vikten av prospekteringsintresset, och jag vill gärna understryka detta. Det finns all anledning att peka på betydelsen av en livaktig gruvhantering i Sverige. Ett studium tillbaka i historien pekar entydigt på den utomordentliga betydelse denna näring och hantering har haft.

Dagens betänkande rör endast smärre detaljer i den nuvarande minerallagen. Det är ingen tvekan om att en av de verkligt stora frågorna när det gäller minerallagen är avvägningen – balanspunkten – mellan å ena sidan det mycket legitima prospekteringsintresset och å andra sidan den enskilda äganderätten. Moderata samlingspartiet har under lång tid i andra sammanhang mycket hårt drivit ägandefrågorna.

Det är därför utomordentligt glädjande att den ende som under debatten i sitt inlägg på allvar har tagit upp och betonat just ägandefrågorna är Sten Tolgfors. Han pekade på äganderätten och behovet av att se över den balanspunkten.

När man lyssnar på andra inlägg både här och på hemmaplan från Vänstern och Miljöpartiet märker man, precis som Sten Tolgfors sade, att det finns något falskt i sången om äganderättens betydelse. Vänsterpartiet vill tillföra det allmänna resurserna. Eva Goës från Miljöpartiet vill kanske sedan i nåder dela ut någonting i allmänna bygdemedel, men värnar inte på något sätt om de enskilda markägarnas intresse.

Hemma i södra Småland, där denna diskussion har blommat upp, är det klart att man känner en oro för hur bygden kommer att förändras genom det som man upplever som intrång i den enskilda äganderätten. Där är äganderätten djupt rotad; det är det ingen tvekan om. Det kan hända att inställningen är annorlunda i södra Sverige än i stora områden av norra Sverige.

Jag vill understryka, fru talman, att det var glädjande att Sten Tolgfors från Moderaterna i inlägget tog upp och betonade den enskilda äganderätten och behovet av att finna en annan balanspunkt mellan prospekteringsintresset och ägarintresset. Det är nödvändigt att markägarna känner en form av rättssäkerhet som gör att de legitima intressena kan tillgodoses.

Anf. 22 EVA GOËS (mp):

Fru talman! Det vore märkligt om det inte var människor som bodde i de natur- och kulturområden som jag talar om. Naturligtvis värnar vi markägarnas rätt.

Birger Schlaug uttalar precis detta i en artikel. Han talar om moderaternas hyckleri. Han säger: Så sent som i höstas ville moderaterna för enkla lagen ytterligare till exploatörers fördel. Man skulle kunna tro att just de borde värna markägares rätt.

Jag har tagit fram en motion från den tid då minerallagen skulle skrivas. I punkt åtta i denna motion står det att markägaren och exploatören i utvinnings- och exploateringsavtal är fria att mellan sig fördela vinsten av utvinningen.

Men människorna som bor i områdena har inte velat börja exploatera. Det är ju den utvinningen det i så fall gäller.

Det är de människor som bor i områdena som satsar på natur- och kulturvärdena. Då värnar jag markägarna som bor i detta område. Något annat kan det inte vara tal om. Jag tror inte att djur eller stenar kan tala.

Anf. 23 ANDERS G HÖGMARK (m):

Fru talman! Jag tror inte att det finns någon som tvivlar på att Moderata samlingspartiet på ett otal områden har värnat och värnar enskild äganderätt. Det finns därför anledning att ta Sten Tolgfors uttalande *ad notam*. Det kan finnas anledning att se över balanspunkten mellan prospekteringsintresset och ägarintresset. Många enskilda markägare upplever rätt eller orätt att den enskilda äganderätten träds för när och att den inte respekteras.

Anf. 24 EVA GOËS (mp):

Fru talman! Om jag tolkar detta rätt kommer moderaterna att kasta sig på möjligheten att skriva interpellationer eller frågor, och sedan skriva motioner under allmänna motionstiden om att äganderätten skall gå före inmutning, prospektering osv. Är det så?

Anf. 25 ANDERS G HÖGMARK (m):

Fru talman! Man kan uttrycka det på många sätt. Moderata samlingspartiet kommer inte att kasta sig på möjligheten att skriva interpellationer och annat. Vi kommer i lugn och ro att fundera på om det finns behov av en förflyttning av balanspunkten.

Det är två mycket grannliga intressen som står mot varandra. Det ena intresset är prospekteringsintresset. Det kan hända att Miljöpartiet och Eva Goës inte tar prospekteringsintresset och möjligheterna att utveckla en livaktig gruvhantering på allvar, men vi gör detta. Men vi är öppna för att man ständigt måste undersöka om dessa ibland motstridiga intressen skall balanseras om och var balanspunkten skall ligga.

Det motiverar inte att man springer och skriver interpellationer. Det kräver nogsamma funderingar och överväganden i olika former av utredningar.

Anf. 26 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Anders G Högmark vill i hägnet av den diskussion som har uppkommit i södra Sverige påstå att bl.a. Vänstern inte alls är intresserad av ägarintresset utan enbart har fört fram prospekteringsintressena.

Just det vi tar upp i diskussionen – de problem som finns runt Tingsryds kommun – visar ändå på att vi tar saken på allvar. Faktum är att vi i

våra reservationer har skrivit en bit om att det när sådana här problem uppkommer är mycket intressant om staten, samhället och medborgarna kan få del av de vinster som skapas i ett gruvföretag.

Om jag förstår Anders G Högmars rätt tycker han inte att det är ett riktigt ansvarstagande, utan han skulle vilja ha en mycket hårdare skrivning vad det gäller ägarintressena.

Anf. 27 ANDERS G HÖGMARS (m):

Fru talman! Jag kan bara bedöma Vänsterns agerande utifrån vad man har skrivit i reservationer i betänkandet och utifrån Vänsterns företrädares agerande på hemmaplan. Man konstaterar att man gärna ser att en hel del av vinsten går till samhället, som det heter. Det innebär väl att vinsten går till staten. Efter någon form av byråkratisk eller annan prövning skall den sedan på nåder eventuellt delas ut till ägarna eller till bygden.

Det är inte det som vi uppfattar som att värna det enskilda ägarintresset. Vi vill ha mer raka rör, om jag får uttrycka det så, mellan den enskilda ägaren och de värden som kan finnas.

Vänstern agerar helt logiskt. Det är ett uttryck för den normala synen på äganderätten och på vem som skall förfoga över fasta tillgångar. Ni vill ge staten en del av vinsten. Det är någonting som vi vänder oss emot.

Anf. 28 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Läser man betänkandet ser man att det inte finns mycket skrivet om den moderata linjen vad det gäller ägarintressen. Även moderaterna har helt och hållet inriktat sig på prospekteringsbitarna.

Om moderaterna menar att staten kan ta ut del av vinst i ett gruvföretag och dessutom har inriktningen att vissa delar av vinsten skall återföras till hembygden, får man nog säga att Vänstern och Miljöpartiet har tillgodosett ägarintressena i större utsträckning än vad Moderaterna har gjort i detta betänkande.

Anf. 29 ANDERS G HÖGMARS (m):

Fru talman! Till Lennart Beijer kan jag säga att vår allmänna inställning till äganderätten är känd. Lyssnade Lennart Beijer på Sten Tolgfors inlägg om öppenhet inför att se över balanspunkten mellan prospekteringsintresset och ägarintresset är jag ganska lugn.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 10 §.)

Museifrågor, m.m.

6 § Museifrågor, m.m.

Föredrogs
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU7
Museifrågor, m.m.

Anf. 30 JAN BACKMAN (m):

Fru talman! Som en av försökskaninerna i projektet LEDIT, där vi skall försöka skaffa underlag för ett beslut om nästa generations datorer i

riksdagen, kommer jag att prova om det fungerar att ha manuskript för anföranden i kammaren på den portabla datorn. Jag ber på förhand om ursäkt om detta föranleder störningar av något slag.

Fru talman! När vi i kulturutskottet började arbeta med detta betänkande hade vi tolv motionshemställanspunkter att utgå från. Två av dem berör myndigheten Statens sjöhistoriska museum (SSHM), som har funnits i sin nuvarande form sedan den 1 juli 1997. Då slogs Sjöhistoriska museet och Vasamuseet i Stockholm och Marinmuseum i Karlskrona samman till en myndighet. I de två motionerna har föreslagits att ledningen för myndigheten skall placeras i Karlskrona. Detta har föranlett utskottsmajoriteten att göra ett tillkännagivande med anledning av motionerna där man uttalar att det är en fördel att så snart som möjligt – dvs. innan organisationsstrukturen inom myndigheten hunnit få en alltför fast form – genomföra en omlokalisering av ledningen.

Vi moderater, tillsammans med Folkpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna, kan inte ställa oss bakom detta tillkännagivande och har därför reserverat oss. Jag ber att få yrka bifall till denna vår reservation nr 1 under hemställanspunkt 1.

Fru talman! Låt mig först tala om vad vi är överens med majoriteten om. Också vi anser att en rad skäl talar för att lokalisera SSHM:s ledning till Karlskrona. Också vi vill betona att myndigheten SSHM även fortsättningsvis skall ledas på effektivast möjliga sätt. Också vi ser ett värde i att sprida statlig verksamhet på museiområdet. Också vi tillmäter det faktum att myndighetens överintendent inte samtidigt är chef för någon av de i myndigheten ingående museienheterna betydelse när det gäller en omlokalisering. Ändå delar vi inte majoritetens uppfattning.

Som stöd för vår uppfattning hänvisar vi dels till regeringen, i form av 1997 års budgetproposition, utgiftsområde 17, dels till Organisationskommittén för en sammanläggning av Marinmuseum inom Statens försvarshistoriska museer med Statens sjöhistoriska museer, under ledning av den socialdemokratiska ledamoten av kulturutskottet Björn Kaaling, och dess betänkande *Nya samverkansformer inom den sjöhistoriska museiverksamheten* (SOU 1997:100).

I budgetpropositionen anförde regeringen att frågan om lokalisering av SSHM:s ledning starkt hör samman med organisationsstrukturen i övrigt på museiområdet och mot den bakgrunden bör övervägas i ett större sammanhang. Organisationskommittén ansåg att det fanns skäl för att avvakta med ett ställningstagande om var myndighetens ledning skall vara lokaliserad mot bakgrund av den översyn av strukturen på museiområdet som för närvarande pågår inom Kulturdepartementet.

Fru talman! Jag skäms inte för att medge att vi tagit intryck av dessa auktoriteters så tydligt samstämmiga uppfattning. Beslutet bör vänta.

Låt mig också något beröra det som är den bakomliggande orsaken till detta, nämligen strukturen på museiområdet. Redan i betänkandet *Minne och bildning* (SOU 1994:51) från Museiutredningen, där både jag och Björn Kaaling deltog, konstaterades svagheter i de statliga museernas struktur och arbetssätt. Man konstaterade att det sätt på vilket de statliga museerna är organiserade innebär begränsningar för deras möjligheter att på olika områden utföra det som de bör utföra. Utredningen ansåg att möjligheten till samverkan och arbetsfördelning för bättre resursanvänd-

Prot. 1997/98:83
19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

ning inte tas till vara i nuvarande organisationsstrukturer. Det är därför som de nu ses över inom Kulturdepartementet.

Att i det läget, utan att man har helhetsbilden klar för sig, förorda en flyttning av myndigheten SSHM:s ledning är ansvarslöst. Enheterna i Stockholm har inte kunnat åstadkomma nya samverkansformer kring bl.a. sin registratur, sin ekonomihantering, sin löneadministration, sin fakturerings, sin posthantering och sina interntransporter helt enkelt därför att de inte vet hur strukturen bland övriga statliga museer i Stockholm ser ut. Lönekontoret vid SSHM ger i dag service även till Folkens museum – etnografiska, Tekniska museet och Telemuseum. Lönerutiner och lönesystem byter man inte över en natt. Snart kommer t.ex. de många sommarbesökarna på Vasamuseet att medföra att man behöver säsonganställa flera tiotal personer, med den merbelastning det medför på lönekontoret.

Utskottsmajoriteten medger att t.ex. Folkens museum – etnografiska, som efter ett riksdagsbeslut fr.o.m. den 1 januari 1999 skall ingå som en del i en samlad etnografisk museimyndighet med säte i Göteborg, kan behöva finna andra lösningar för sin löneadministration. Skulle det då inte ha varit bra att ha en fullständigare bild av museistrukturen?

Sammanfattningsvis, fru talman! Det är alltid lättare att placera pusselbitar när man har överblick över hur det färdiga pusslet skall se ut. Det har man inte på detta område för ögonblicket. Det är därför vi har reserverat oss.

Anf. 31 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! Precis som föregående talare anser jag det märkligt att just i den här frågan föregripa en utredning och avge ett tillkännagivande till regeringen. När nu Organisationskommittén för en sammanläggning av Marinmuseum inom Statens försvarshistoriska museer med Statens sjöhistoriska museer i sitt betänkande *Nya samverkansformer inom den sjöhistoriska museiverksamheten* anser att det finns skäl att avvakta med ett ställningstagande om vart myndighetsledningen skall lokaliseras och mot bakgrund av den översyn av strukturen på hela museiområdet som just nu pågår inom Kulturdepartementet anser inte heller Miljöpartiet att vi skall föregripa frågan. Jag yrkar därför bifall till reservation 1 under mom. 3.

Fru talman! Utskottet delar de krav som framförs i en motion om upp- rustning och ombyggnad av Sjöhistoriska museet. Åtgärdsbehovet har ökat för varje år under den långa tid som en flyttning av museet har diskuterats. Eftersom någon flyttning inte längre är aktuell finner vi ingen anledning att inte ge regeringen till känna att medel behöver anvisas för det här ändamålet. Jag yrkar därför bifall till reservation 2 under mom. 4.

Så, fru talman, till den östgötska spetsknypplingen! Nu drar ett löjets skimmer över någras ansikten. Jag vet att det är på det sättet. Spetsknypp- ling – vad då? Löljligt! Larvigt! Diskrepansen mellan kvinnligt och man- ligt behöver lång tid och mycket tålamod innan jämställdhet uppnås.

Det finns i dag ett statligt bidrag och en spetskonsulent, men de reg- ionala skillnaderna är stora, det vet vi. Det gäller inte bara att bevara och vårda utan också att utveckla knypplingskonsten, att ge råd, information och utbildning, att undervisa och att sälja sina produkter. När staten ger stöd till hemslöjd är det viktigt att även utveckling och försäljning stöds.

Till sist, fru talman, vill jag påminna om en utställning som pågår på Historiska museet. Den heter *Efter tusen år av tystnad* och är baserad på en bok med samma namn av Birgitta Onsell. Utställningen visar de stora, tomma hål som i dag finns i vår historiekunskap, i den utbildning våra barn får i skolan och i den utbildning våra lärare får på landets lärarhögskolor.

Fru talman! Gudinnan Helvetia – känner ni henne? Nej, många känner inte henne. De flesta känner inte henne. Men, fru talman, ordet ”helvete” känner man till. Alla känner till det ordet. Det har använts för att skrämman människor, men var ordet kommer ifrån och hur det har transformerats vet de inte. Det här är ett litet exempel på hur ord genom historien har använts, och gör så fortfarande, i maktens tjänst. Ordet ”seger” får de flesta människor att tänka på krigets blodbad – inte på Nike, gudinnan som anser att seger är något vi vinner efter varje med ansträngning tillkämpad framgång.

Fru talman! Jag skall citera litet ur boken *Efter tusen år av tystnad*:

”Utan jämförelse står den bibliska Eva som världens mest kända och missbrukade kvinna. Herrens herremän konstruerade en skapelsemyt där Eva, Gudinnans fruktträd och orm tillsammans fick bilda ett trefaldigt ont. En strategi att göra fienden – kvinnan-gudinnan – ful och förfärlig. Samma metod som används i krig. För vad är väl patriarkatets övergrepp mot kvinnor annat än historiens längsta anfallskrig?”

Fru talman! Jag föreslår inget krig. Jag föreslår ökad kunskap. Utställningen pågår under hela maj månad.

Anf. 32 BJÖRN KAALING (s):

Fru talman! I debatten om det här betänkandet känns det mest angeläget att ägna tid åt kulturutskottets förslag att lokalisera myndigheten för de sjöhistoriska museerna till Karlskrona. Jag vill dock börja med att beröra några av de andra motioner som tas upp i betänkandet och där vi från utskottsmajoritetens sida föreslår avslag.

I en moderat motion pekar man på behovet av att det träffas avtal om ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika delar av museiväsendet. För att undvika dubbelarbete skulle avtal kunna upprättas om vem som skall göra vad mellan t.ex. statliga och lokala museer. I betänkandet understryker utskottet det som sagts många gånger tidigare, nämligen att det är viktigt både att få en klarare ansvarsfördelning och att det statliga museiväsendet får en struktur där regeringens möjligheter till styrning förbättras.

Både vad beträffar strukturen på det statliga museiväsendet och vad gäller ansvarsmuseirollen pågår en översyn hos regeringen. Kulturutskottet utgår från att de frågor som tas upp i den moderata motionen redan finns med i arbetet med organisationsförändringarna. Därför föreslår utskottet att denna motion avslås.

Vad beträffar förslagen om att staten skall bidra till att inrätta ett schlagermuseum i Skara ställer sig utskottet positivt till själva tanken att ett schlagermuseum är ett viktigt led i att lyfta fram en del av den folkliga kulturen. Det ger möjlighet att nå grupper som kanske annars inte vänder sig till museerna. Läns museet i Skara har tagit ett lovligt initiativ när man nu arbetar på att förbereda en schlagerutställning. Avsikten är att öppna utställningen i början av sommaren. Museet har fått stöd från staten med

100 000 kr och har också fått medel från Landstinget Skaraborg och Skara kommun.

I kulturutskottet anser vi att det i första hand måste ankomma på de regionala intressenterna att förverkliga idén med ett schlagermuseum men också att den kommersiellt starka schlagerbranschen borde kunna bidra med resurser till en fast populärmusikavdelning inom museet.

I betänkandet behandlas även motioner som berör ett idrottshistoriskt museum i Malmö, ett form- och designcentrum i Stockholm samt vikten av att staten tar ansvar för den östgötska spetsknypplingen. Här vill jag säga till Ewa Larsson att det inte är av brist på respekt för konstarten som jag avstår från att här kommentera detta, utan det är därför att jag i stället behöver ägna tiden åt Sjöhistoriska museet. Det finns också en vänsterpartimotion om att använda biblioteken som utställningslokaler. I samtliga dessa fall finns bra motiveringar till avslagen i betänkandet.

Sedan, fru talman, går jag över till lokaliseringen av myndigheten för de sjöhistoriska museerna till Karlskrona. Jag vill börja med att konstatera att sjöfarten och sjöförsvaret är en mycket viktig del av vårt gemensamma kulturarv. Det behövs ingen längre utläggning om detta, då var och en med litet eftertanke inser vad sjöfarten har betytt för vårt land genom årtusendena.

På den statliga sidan har vi nu en myndighet där tre museer ingår: Marinmuseum i Karlskrona, Vasamuseet och Sjöhistoriska museet i Stockholm. Vart och ett av dessa museer har sin egen chef, och gemensamt har man en myndighet med en myndighetschef som ansvarar för helheten. Jag nämner detta därför att konstruktionen tillhör undantagen inom det statliga museiväsendet, där det vanliga annars är att den som är myndighetschef också ansvarar för något av de ingående museerna.

Den konstruktion som finns inom SSHM motsvarar, i mindre skala, den typ av organisation av det statliga museiväsendet som efterlystes i museiutredningen *Minne och bildning* 1993/94. Detta är enligt min mening en bra ordning, där vi har koncentrerat fackkunskap och hög kompetens inom ett väl avgränsat ansvarsområde.

Redan 1996 behandlade kulturutskottet frågan om att lokalisera ledningen för myndigheten till Karlskrona. Utskottet ansåg redan då att det fanns både kulturpolitiska och regionalpolitiska skäl för en omlokalisering av myndigheten. Vis av erfarenheten från tidigare diskussioner om museiflyttningar vill jag, fru talman, göra det alldeles tydligt att det inte heller i det här fallet handlar om att flytta några museer till annan ort. Det är den gemensamma ledningen för de tre museerna det handlar om.

I samband med beslutet 1996 tillsattes en utredning som i huvudsak hade att klara av de praktiska frågorna med att införliva Marinmuseum i Karlskrona i Statens sjöhistoriska museer. I samband med detta gavs utredningen, på förslag av riksdagen, uppdraget att redovisa förutsättningarna för att omlokalisera ledningen. Utredningen redovisade i sitt betänkande att det, vid sidan av de kulturpolitiska och regionalpolitiska skäl som kulturutskottet redan anfört, finns goda förutsättningar att finna bra lokallösningar. Därtill har Karlskrona en mycket god miljö.

Att lokalisera ledningen för SSHM till Karlskrona ligger väl i linje med statsmaktens intentioner rörande den nya kulturpolitiken och det principiellt viktiga i att öka den geografiska spridningen av museala ansvarsfunktioner. De erfarenheter och kunskaper som vinnas i denna omlo-

kalisering kommer att berika det statliga museiväsendet. Jag kan inte tänka mig att det finns någon annan museimyndighet som har bättre förutsättningar att lyckas göra något bra av riksdagens beslut än just SSHM, med den goda kompetens som ledningen besitter.

Jag vill inte heller bortse från att Karlskrona är mycket framgångsrikt när det gäller informationsteknik – kanske på ett annat sätt än Jan Backman i talarstolen, även om det var ett intressant försök. Man kan närmast jämföra det som händer i Karlskrona med den utveckling som varit i Kista, fast på ett annat område. I nätverket Telecom City finns goda förutsättningar att man med SSHM:s myndighet på plats mitt i detta nätverk kan föra in det statliga museiväsendet i den nya tekniken på allvar.

Det är Socialdemokraterna, Centern och Vänsterpartiet som står bakom förslaget att omlokalisera myndigheten. De övriga partierna har reserverat sig mot beslutet. Jag har inte uppfattat att de övriga partierna är emot förslaget som sådant, utan man reserverar sig till förmån för att vi borde avvakta med detta beslut på grund av den översyn av strukturen på museiområdet som för närvarande pågår inom Kulturdepartementet.

Eftersom jag tidigare har haft exakt samma uppfattning förstår jag det logiska i reservanternas ställningstagande. Skälet till att jag har ändrat min uppfattning är dels att just frågan om omlokaliseringen har varit aktuell så länge och utretts mer än andra frågor, dels – och kanske framför allt – är SSHM i den organisation man fick efter den 1 juli förra året så väl definierad och avgränsad att det är möjligt att placera in organisationen i den kommande statliga museistrukturen. Enligt min uppfattning stärker det beslut som vi nu föreslår riksdagen myndighetens möjligheter att behålla sin struktur.

Jag vill gärna kommentera det Jan Backman sade om att det skulle vara ansvarslost att fatta det här beslutet när vi inte har helhetsbilden klar för oss. Det är nog så, fru talman, att intresset inte ljuger. Jag minns när vi i utskottet behandlade frågan om att skilja uppdragsverksamheten vid Riksantikvarieämbetet från själva ämbetet. Då reserverade sig samtliga partier som också har reserverat sig i det här ärendet för att det inte behövdes någon mer utredning på det området. Vi kunde lika väl fatta beslutet den gången. Nu säger samma partier att vi bör avvakta den utredning som man tidigare har sagt att vi inte behöver vänta på. För mig känns det ologiskt.

I betänkandet behandlas också en motion som pekar på behovet av upprustning och eventuell ombyggnad av Sjöhistoriska museet i Stockholm. Det är en viktig motion, och jag delar i sak motionärernas uppfattning. Det hade inte varit svårt att agera för ett tillkännagivande också med anledning av den motionen om det inte hade varit för att SSHM, Statens sjöhistoriska museer, efter det att motionen lämnades in har uppvaktat regeringen i ärendet och därmed bekantgjort frågan. Därför behövs det inget tillkännagivande.

I sak tycker jag att det vore fantastiskt fint om man på sikt kunde få en upprustning, eventuellt en ombyggnad, av Sjöhistoriska museet. Det skulle göra den sjöhistoriska myndigheten till en pärla inom det statliga museiväsendet.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets hemställan.

Prot. 1997/98:83

19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 33 JAN BACKMAN (m) replik:

Fru talman! Ända tills klockan var ungefär 22 minuter i 2 kunde jag helt och hållet instämma i det Björn Kaaling hade sagt om omlokaliseringen av SSHM:s ledning till Karlskrona, speciellt avsnittet om att han under lång tid också delade vår uppfattning.

När han sedan kom fram till slutsatserna, att själva museistrukturen var så väl definierad och avgränsad att flyttningen skulle ge större möjligheter för sjöhistoriska museerna att bibehålla sin struktur tycker jag att han glömmer bort en effekt av detta. Det är vad som händer med de samarbetspartner som de två museerna i Stockholm har i dag på olika områden. Det borde man ha tagit sig tid att också titta närmare på i den stora översynen innan man tog det här steget.

Anf. 34 BJÖRN KAALING (s) replik:

Fru talman! Vi har i betänkandet från utskottets sida redovisat det samarbete man har med andra museer kring löneadministrationen. Vi säger ju att regeringen naturligtvis får titta närmare på just den specifika frågan. Där är det faktiskt så, Jan Backman, att vi i riksdagen har fattat beslut om att Etnografiska museet skall ingå i en ny myndighet. Etnografiska museet ingår i det här lönesamarbetet, så den organisationen kommer ändå att brytas upp.

Jag blir litet fundersam när jag hör Jan Backman. Jag har utifrån reservationen uppfattat att moderaterna i sak inte har någonting emot den här omlokaliseringen. Det är bara tidpunkten för den man vänder sig emot, och man tycker att vi borde avvakta departementets eller regeringens utredning i frågan. Men hur är det egentligen, Jan Backman, är moderaterna för en omlokalisering?

Anf. 35 JAN BACKMAN (m) replik:

Fru talman! Självfallet står vi fast vid de uttalanden som vi har gjort om Karlskronas lämplighet som lokaliseringsort för den centrala ledningen för de sjöhistoriska museerna. Möjligen som en vägledande uppfattning kan vi säga att vi stödde motsvarande beslut när det gällde de etnografiska museerna och deras centrala lednings förflyttning till Göteborg. Men nog hade det varit bra att tidsmässigt samordna de här två förändringarna i den totala museistrukturen.

Anf. 36 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag tänker först beröra de sjöhistoriska museerna och lokaliseringen av myndigheten till Karlskrona litet grand. Detta har beskrivits ganska väl tidigare av både Jan Backman till dels och Björn Kaaling så jag tänker inte gå in på det. De har redovisat hela processen och organisationen av arbetet inom den statliga museiverksamheten. Där är vi överens om att det är viktigt att nå fram.

Lokaliseringen av myndigheten till Karlskrona är ett krav som vi har haft från Centerpartiet och som vi har motionerat om vid flera tillfällen förut. Riksdagen och utskottet har också uttalat sig positivt om detta tidigare. Vi är väldigt glada för att det verkligen blir så att vi gör ett tillkännagivande om detta. Det är klart att jag är väldigt glad för att vi har fått en majoritet för det.

Jag lyssnade mycket noga på diskussionen om att man måste ha helheten klar innan man kan börja lägga pusslet, som Jan Backman sade. Men det är faktiskt så att när man lägger ett pussel måste man börja med en bit, och är man på det klara med var den skall vara underlättas kanske resten. Jag tror inte att det finns så många skäl emot detta ställningstagande, det finns faktiskt inte så mycket som pekar emot det.

Jag lämnar den frågan och går in på förslaget om schlagermuseet i Skara, som jag är en av motionärerna bakom. Jag tycker att det är ett mycket intressant projekt. Men jag har inte reserverat mig för att det skall anslås statliga medel. Jag menar i ett särskilt yttrande att det är intressant att följa detta. Det kan faktiskt bli så att frågan om statligt stöd aktualiseras litet längre fram. Man får se litet grand hur utvecklingen av detta kommer att bli.

Sedan skall jag bara säga någonting om spetsknypplingen, som är ett intressant hantverk. Det finns en särskild konsulent för just detta. Till Ewa Larsson vill jag säga att det faktiskt inte bara är kvinnor som håller på med knyppling. Det är inte något löjets skimmer över det hantverket på något sätt. Jag vill bara nämna exemplet från Hultsfredsfestivalen där slöjden under flera år i rad har varit representerad och där bl.a. de här rockkillarna har suttit och knypplat med grovt garn. De har tyckt att det har varit väldigt häftigt. Det är intressant att visa hur olika slöjdtekniker faktiskt kan falla ungdomar i smaken på väldigt många sätt.

Vi säger inte att det skall vara ett särskilt stöd till just den slöjdarten. Det har den på ett sätt, men allt går via Nämnden för hemslöjdsfrågor. Lika väl som spetsen är en mycket viktig del av hemslöjden finns det andra viktiga delar också. Det är viktigt att arbeta för att slöjden får ett bra statligt stöd. Det tror jag är mycket viktigt för hela vårt kulturarv, för ungdomsverksamhet och annat. Sedan har Nämnden för hemslöjdsfrågor att sköta själva fördelningen. Det tror jag att den är mer kompetent att göra än riksdagen egentligen är.

Anf. 37 EWA LARSSON (mp) replik:

Fru talman! Det exempel som Marianne Andersson tog upp med ungdomarna på Hultsfredsfestivalen visar att varje insatt krona till hemslöjden från statens sida – Riksutställningar har arrangerat ett hemslöjdståg som har åkt över hela Sverige, som vi har att tacka för den spirande ungdomsaktiviteten över landet – verkligen kan åstadkomma något i hela landet. Den dag vi diskuterar hemslöjd, knyppling och kvinnomuseer med samma pondus och aktivitet som vi diskuterar sjöhistoriska museer och armémuseer har gudinnan Nike vunnit.

Anf. 38 MARIANNE ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Ewa Larsson och jag är alldeles överens om slöjdens betydelse. Vi har diskuterat slöjd ingående vid flera tillfällen i kammaren, vilket jag är glad för.

(forts. 8 §)

Ajournering

På förslag av talmannen beslutade kammaren kl. 13.51 att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

7 § Frågestund

Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Då övergår kammaren till frågestund. Jag får be regeringens ledamöter ta plats. Följande statsråd kommer att delta i frågestunden: statsrådet Thage G Peterson, socialminister Margot Wallström, finansminister Erik Åsbrink, arbetsmarknadsminister Margareta Winberg, kulturminister Marita Ulvskog, miljöminister Anna Lindh och jordbruksminister Annika Åhnberg. Statsrådet Thage G Peterson besvarar allmänpolitiska frågor. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Får jag innan vi påbörjar frågestunden erinra såväl kammarens ledamöter som statsråden att frågor och svar skall var korta, vilket enligt bestämmelserna innebär högst en minut. Då hinner vi dessutom med betydligt fler frågor.

Information om Förintelsen

Anf. 40 EVA ZETTERBERG (v):

Herr talman! Jag har en fråga till Thage G Peterson, och den gäller den i mina ögon föredömliga kampanjen och hågkomsten av Förintelsen som regeringen har tagit itu med. Vi från riksdagen har i morgon tillfälle att besöka ett koncentrationsläger i Tyskland. Det är mycket bra.

Vad jag undrar över är hur det ser ut på skolfronten. Utifrån ett begränsat perspektiv med tre skolbarn har jag förstått att man inte i någon av mina barns skolor själv velat ta på sig att gå ut med information. Jag undrar hur det i ett större perspektiv ser ut. Vilka erfarenheter har regeringen hittills fått av att man runt om i skolor och på arbetsplatser faktiskt tagit till sig informationen och velat sprida kunskap om Förintelsen och i ett längre perspektiv vill förhindra att liknande katastrofer uppstår?

Anf. 41 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Informationsinsatsen om Förintelsen med stöd av riksdagens samtliga partier har blivit en oerhörd framgång. I dag har vi över 500 000 rekvirerade böcker. Det är långt mycket mer än vad vi räknade med. På ett par månader har över 50 000 sökningar skett på Internet. Kontakterna med forskningen och skolorna har varit väldigt omfattande.

Jag har en oerhört öppen attityd till det som Eva Zetterberg tog upp. Jag är beredd att lyssna på alla förslag och idéer som kan komma fram för

att vi skall kunna nå fler än vad vi redan nått. Vilken omfattning som informationen till eleverna kommer att ha beror litet på vilka eldsjälar och entusiaster vi har ute på arbetsplatser och i skolor, och naturligtvis också på i vilken omfattning föräldrarna vill lära sina barn och barnbarn något om historien och Förintelsen. Ju fler goda idéer jag kan få från Eva Zetterberg och andra ledamöter i kammaren, med desto större tacksamhet tar jag emot dem.

Anf. 42 EVA ZETTERBERG (v):

Herr talman! Jag har förstått att böckerna har varit attraktiva och att många föräldrar och enskilda har beställt dem. Det gläder mig naturligtvis. Men jag har träffat på väldigt många föräldrar som trots brev och annat inte fått informationen i skolor – utifrån de tre exempel jag själv har i min familj – där man inte på något sätt tagit upp detta. Jag tror att det är på grund av valhänthet som man har hanterat frågan på det sättet.

Nu är inte skolan Thage G Petersons område. Jag vill skicka med till regeringen att jag tror att man utöver det här erbjudandet bör vända sig till skolor och arbetsplatser och nu när terminen går mot sitt slut samla in vad som hänt och ge de skolor som inte tagit till sig detta eller använt sig av informationen möjlighet att under hösten och under senare delen av året ta upp detta när man hunnit förbereda sig. Jag tror att det är en lång process, att vi inte kan klara av det under några korta månader.

Anf. 43 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag lovar att ta fasta på det Eva Zetterberg har sagt. Jag kan också lova att ta en ny diskussion med Skolverkets generaldirektör. Jag har haft flera överläggningar med honom om hur vi skall gå till väga och lägga upp insatserna så att vi når så många skolor, klasser och elever som möjligt. Det är möjligt att vi också kan fundera på att på nytt ha en överläggning med folkbildningsorganisationerna och studieförbunden, som har varit väldigt lyhörda.

Det som Eva Zetterberg har sagt skall jag ta med mig till Regeringskansliet. Vi skall se om vi kan göra en extra ansträngning.

Stöd till kommunala bostadsbolag

Anf. 44 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Min fråga riktar sig till finansministern och rör de 7–9 miljarder kronor som kan komma att bli ett engagemang för skattebetalarna för bostadspolitiken enligt den nya bostadspolitiska propositionen. Är det bostadsbolagen eller kommunerna som skall stödjas? Varför skall de som bor i Malmö kommunala bostäder, som är ett utmärkt välskött kommunalt bostadsbolag, betala ett öre mer än nödvändigt över statsskatten till de kommunala bostadsbolag som finns i svaga kommuner? Är stödet till kommunerna eller till bostadsbolagen? Är det till kommunerna bör de sälja sina bostadsbolag och sälja andra bolag för att finansiera och täcka sina förluster.

Anf. 45 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Det är mycket vanskligt att uppskatta kostnaderna för det som föreslås i den bostadspolitiska propositionen. Det beror på hur utvecklingen kommer att gestalta sig de närmaste åren. Med en gynnsam utveckling i ekonomin blir kostnaderna säkert mindre än så.

En viktig del av propositionen går ut på att kunna stödja de kommuner som har en besvärlig ekonomi och som dessutom har bostadsföretag som är i en svår situation med en stor del outhyrda lägenheter. Det här kommer att prövas från fall till fall. Det kommer inte att vara någon generell förmån som går ut, utan det kommer att riktas i de särskilt ömmande fallen.

Jag tycker att det finns ett gemensamt intresse för hela landet att vi kan räcka en hjälpande hand till de delar av landet som har särskilt stora problem. Det kan vara vikande befolkning, ett vikande skatteunderlag och till råga på allt annat en stor del outhyrda lägenheter, som är en tung ekonomisk börda för dessa kommuner och för dem som bor i dessa kommuner. Jag tycker att det är riktigt att stödja dessa.

Anf. 46 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Talen 7–9 miljarder är från inrikesministern. Det är inte jag som är vidlyftig utan han i så fall. Det får finansministern göra upp med inrikesministern.

Finansministern talar om den hjälpande handen. Jag tycker att detta är ett litet problematiskt resonemang. Det finns några som har gjort en jämförelse med bankkrisen. Där fick aktieägarna ingenting. Vissa banker gick i konkurs, och staten tog över dem. Aktieägarna fick noll kronor. Samma princip måste gälla här, att kommuner som har dåliga bostadsbolag måste frigöras från förbudet att sälja kommunala bolag och kommunala bostadsbolag för att hjälpa till att täcka förlusterna innan kommuninvånare på annat håll i landet skall träda in. Det är inte så att alla har drabbats av problem som kommer utifrån, utan det här är i stor utsträckning hemmagjorda problem. Här finns ett väldigt stort problem, eller hur, herr finansminister, att hjälpa den som redan har kört sig själv i botten.

Anf. 47 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Beloppet 7–9 miljarder är en uppskattning som inrikesministern har gjort och är givetvis behäftad med en stor osäkerhet. Det är vi helt överens om. Det kan bara den framtida utvecklingen utvisa vad det i slutänden blir. Det går inte ut något villkorslöst stöd till alla bostadsföretag som har problem, utan det kommer att prövas mycket noga från fall till fall. Det kommer att vara restriktivt, och det kommer säkert i många fall att föranleda bestämda villkor för att stödet skall utgå.

Jag tycker samtidigt att det är en väldigt förenklad beskrivning att säga att problemen är självförvållade. Det kan det vara i vissa fall, men i andra fall rör det sig om en händelseutveckling som man inte råår över, en demografisk eller en ekonomisk utveckling som slår väldigt olika i olika delar av landet. För mig som socialdemokrat är det självklart att vi utifrån perspektivet att hela landet skall leva också är beredda att göra insatser i de delar av landet där man av yttre omständigheter har en svag utveckling och ofrivilligt har hamnat i ekonomiska problem.

Anf. 48 LENNART DALÉUS (c):

Herr talman! Miljöfrågan är en av de viktigaste frågorna i EU-arbetet, inte minst för framtiden. Nu har EU på olika sätt haft synpunkter på och förhört sig om det svenska miljöarbetet relaterat till EU.

Min fråga till miljöministern är om det kvarstår några frågor eller någon kritik från EU:s sida när det gäller det sätt på vilket Sverige i dag bedriver miljöpolitik.

Anf. 49 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! De enda områden där vi har fått direkt kritik av EU och där frågan har gått vidare till EG-domstolen gäller t.ex. de svenska kemikaliereglerna som är strängare i fråga om t.ex. drivförbudet. Där avser Sverige att fullfölja sin strängare lagstiftning.

Sedan har EU haft frågor på några områden. Men vi har ännu inte diskuterat dessa färdigt. Vi kommer naturligtvis alltid att föra diskussioner. EU inför hela tiden nya direktiv och Sverige ändrar hela tiden sin lagstiftning. Diskussionerna om hur EU-lagstiftning och den nationella lagstiftningen står i förhållande till varandra är ju ett arbete som pågår mellan EU och samtliga medlemsländer och kommer alltid att så göra.

Anf. 50 LENNART DALÉUS (c):

Herr talman! Skall man tolka det så att EU i grunden är nöjd med det svenska miljöarbetet och så att det inte kvarstår någon fråga från EU av kritisk karaktär mot det sätt på vilket miljöfrågorna hanteras? Eller finns det förändringar som skulle vara angelägna att göra, t.ex. i förslaget till svensk miljölagstiftning som nu har lagts på riksdagens bord? Finns det ingenting som miljöministern behöver hjälp med i den delen?

Anf. 51 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! EU är nog i stort sett mycket nöjd med den svenska miljöpolitiken och den svenska miljölagstiftningen. Däremot förs det alltid en diskussion om EU:s direktiv jämfört med svensk lagstiftning. Vi har t.ex. fört diskussioner om hur många mätstationer som det skall finnas för vatten. Det är ju en fråga som är litet annorlunda när det gäller Sverige med tiotusentals sjöar jämfört med ett land som Belgien. Den sortens diskussioner kommer vi säkert att fortsätta att föra med EU. Men vi har förhållandevis mycket goda relationer och har fått god uppskattning för det svenska miljöarbetet.

Utflyttning av storföretags ledningsfunktioner

Anf. 52 HENRIK S JÄRREL (m):

Herr talman! Jag har en fråga till finansministern. För en tid sedan avgav NUTEK en rapport som visade att många av Sveriges 500 största företag har flyttplaner. Nu säger sig även Sveriges industriförbund ha goda indicier på att över hälften av de ledande 40 börsföretagen i Sverige har avancerade utflyttningsplaner. Det gäller då framför allt forsknings-

och utvecklingsfunktioner, finansförvaltning samt andra ledande funktioner.

Min fråga till finansministern är: Välkomnar finansministern den här utflyttningstendensen? Om icke, är det värt att försöka att anstränga sig för att behålla svenska stora industriföretags ledningskapacitet och forskningskapacitet i Sverige? Vad gör i så fall regeringen för att underlätta detta?

Anf. 53 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Självfallet är vi inom regeringen angelägna om att stora företag har en omfattande verksamhet i Sverige, inte bara produktion utan huvudkontor, forskning och utveckling. Det är givetvis viktigt att vi både behåller och ytterligare förbättrar företagsklimatet i Sverige.

Samtidigt lever vi – och har gjort under en lång tid – i en alltmer internationaliserad ekonomi. Det är oundgängligen så att stora svenska internationellt verksamma företag placerar en del av sin verksamhet i andra länder. Annars hade de aldrig blivit så stora och internationella som de är i dag. Det är ingenting att förvånas över.

Det är å andra sidan glädjande att vi under senare år har kunnat se allt större inflöden av investeringar och företagsetableringar till Sverige. Traditionellt har vi under senare år haft mycket större utflöden ur Sverige. Nu har den balansen blivit jämnare och t.o.m. tippat över till den andra änden. Under 1996 etablerade sig 100 amerikanska företag i Sverige. Det är viktigt att vi också får strömmar i den riktningen.

Anf. 54 HENRIK S JÄRREL (m):

Herr talman! Vi är ense på den punkten, finansministern och jag. Det är viktigt att vi även får utländska investeringar i Sverige. Men det är nog så viktigt att vi slår vakt om vår egen inhemska industri. Det verkar som att finansministern är inne på samma tankegångar.

En stor risk är att vi i Sverige förlorar spets- och spjutspetskompetens samt forskarbegåvningar. Det vore väldigt allvarligt. Därför måste regeringen vidta åtgärder för att försöka att motverka detta.

Jag konstaterar att beskattning av kapitalinkomster, dubbelbeskattning och förmögenhetsskatt är sådant som gör att företagen överväger att flytta utomlands.

I många av dessa företag ökade sysselsättningen i utlandet från 200 000 till 450 000 anställda från 1970 fram till 1994. Däremot drog man ned på antalet anställda under samma tid – 1970–1994 – i samma företag från ca 400 000 till 300 000. Detta är oroväckande tendenser, och det måste regeringen göra någonting åt.

Anf. 55 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Dessa siffror som härrör från Industriförbundet stannar av någon anledning vid 1994. Det var ju ett årtal då vi hade haft några år med mycket negativ utveckling i Sverige med minskande sysselsättning. Dessbättre har utvecklingen förbättrats sedan dess med ökande sysselsättning i industrin. Jag hoppas naturligtvis att den utvecklingen skall fortsätta under de kommande åren – jag är ganska övertygad om att den kommer att fortsätta.

Det är viktigt att vi har ett bra företagsklimat i Sverige. Vi arbetar på bred front här. Vi satsar oerhört kraftigt på forskning och utbildning. Till skillnad från Henrik S Järrel tror jag inte att kapitalbeskattningen är avgörande när det gäller företagsetableringar – det gäller i stället beskattningen av sparande. Men ännu viktigare för företagen är ju företagsbeskattningen, och då är det så att Sverige har en av de lägsta bolagsskattesatserna internationellt sett. Det är naturligtvis ett starkt argument för företag som vill etablera sin verksamhet i Sverige.

Över huvud taget skall vi erbjuda och erbjuder en god miljö, och det är någonting som vi skall arbeta vidare med. Jag har förtröstan om att vi kommer att vara ett attraktivt land för att företag skall stanna i Sverige eller etablera sig i Sverige.

Nedskärningar i den offentliga sektorn

Anf. 56 THOMAS JULIN (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern.

Under valrörelsen 1994 var ju socialdemokraterna mycket kritiska mot den borgerliga regeringen angående de kraftiga nedskärningar som den hade genomfört i den offentliga sektorn.

Vi anser alla att sysselsättningen är viktig. Nu har det visat sig att under tidsperioden från september 1994 till januari 1998 har det försvunnit 106 000 arbetstillfällen från den offentliga sektorn, trots att vi vet hur besvärligt det är inom vårdområdet.

Hur förklarar ministern detta med tanke på att alla anser att just sysselsättningen är så viktig?

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt att vi kritiserade den dåvarande borgerliga regeringen, inte bara för att 114 000 jobb försvann i den offentliga sektorn utan också för att 316 000 jobb försvann i den privata sektorn. Det blir tillsammans ca 440 000 förlorade jobb.

Vad vi gjorde när vi kom tillbaka till regeringsmakten är väl bekant. Vi sanerade statens finanser, och det kostade på. Men när detta nu är gjort kan vi ta itu med det som vi tycker är viktigt, nämligen att förse den offentliga sektorn med nya pengar: 4 miljarder i fjol, 4 miljarder i år och 4 miljarder under de kommande åren. Detta kommer att innebära att inte bara de uppsägningar som annars hade varit aktuella kan förhindras, utan vi kan också se att man nu har börjat att anställa igen.

Av de 10 000 lediga jobb som varje vecka anmäls till arbetsförmedlingarna är 75 % inom vård, omsorg och skola.

Anf. 58 THOMAS JULIN (mp):

Herr talman! Jag förstår mycket väl vikten av att spara. Men vid samtal med Arbetsmarknadsdepartementet visar det sig att man inte vet vad arbetslösheten kostar. Jag tycker att det är viktigt att man redovisar vad den kostar. De höga siffror som nyligen angetts, att man beräknar att arbetslösheten skulle kosta 153 miljarder, motsvarar faktiskt 600 000 arbetslöner. Då kan man fråga sig: Har ni verkligen sparat, när ni har friställt så mycket människor?

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Herr talman! Återigen är det på det viset att de stora tappen när det gäller jobb skedde mellan 1991 och 1994. Vad som har hänt sedan dess är att sysselsättningen i den privata sektorn har ökat. Dessvärre har vi inte kunnat motverka den fortsatta nedgången i den offentliga sektorn förrän nu, för nu ser vi att det vänder. Nu går det bättre för Sverige.

Vi vet att den totala kostnaden för arbetslösheten är 153 miljarder, enligt den rapport från Växjö som Thomas Julin hänvisar till. Men samtidigt vore det omöjligt att anställa alla arbetslösa i den offentliga sektorn. Vi vill ju att folk skall få jobb i den privata sektorn, inte minst. Vi ser att det har hänt under de gångna tre åren, och det fortsätter. Men nu kan vi dessutom, med de nya pengar som kommer till tack vare saneringen av budgeten, se till att fler personer kan arbeta med barn, sjuka och gamla. Det tycker vi är väldigt bra.

Sommararbete

Anf. 60 WIDAR ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag har också en fråga till arbetsmarknadsminister Winberg.

Såvitt jag förstår besökte arbetsmarknadsministern nyligen svenska Coca Cola ute i Haninge och såvitt jag förstår var anledningen till besöket att företaget har lovat att till ordentliga löner anställa ungdomar för sommarjobb motsvarande 10 % av den ordinarie styrkan. De ville utforma detta som en budkavle till andra stora företag. Min fråga är helt enkelt om arbetsmarknadsministern vet om några andra stora svenska företag har nappat på den här goda idén, som jag ser det, från svenska Coca Cola.

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt att avsikten med mitt besök bl.a. var att ta reda på hur produktionen var, därför att Coca Cola har en intressant företagsidé. Företaget skiljer sig nämligen från många andra svenska storföretag som under 90-talet har börjat tillämpa *lean production*, dvs. en slimmad produktion. Det gör man inte på Coca Cola, för man säger att i och med det kan man inte säkerställa leveranserna vid toppar. Man har i stället litet fler anställda för att vid toppar kunna se till att kunden får sina varor, och när det är litet mindre att göra utbildar man folk. Det är en mycket god företagsstrategi, enligt mitt förmenande.

Dessutom skall man, som Widar Andersson säger, också öka antalet anställda med 10 % sommarjobbare. Det tycker jag också är bra. Jag kan inte svara på om det är något annat storföretag som ännu har antagit stafettpinnen. Men jag kan säga att regeringen gör ytterligare insatser för att alla gymnasieungdomar någon gång under gymnasietiden skall kunna få ett sommarjobb. Dels har vi avsatt pengar för detta, dels försöker vi genom opinionsbildning påverka företagen i den riktningen.

Anf. 62 FANNY RIZELL (kd):

Herr talman! Det har tidigare ställts frågor om folkölet till socialministern. Jag tar upp frågan igen eftersom problemet ingalunda är löst.

För barn och ungdomar är folkölet den allra vanligaste berusningsdrycken. Det är lättillgängligt, och det är billigt. Det är lättillgängligt därför att man vid försäljningsställena inte respekterar åldersgränsen. Det beror på att det inte behövs tillstånd och att det inte finns några sanktioner vid överträdelser.

Jag upprepar frågan som har ställts många gånger förr: Vad har hänt, och vad avser socialministern att göra för att ta itu med problemet?

Anf. 63 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Det som har hänt är att vi har haft frågan uppe dels i den nationella ledningsgruppen, dels vid överläggningar med handlarna själva, som naturligtvis har lovat att ta ett stort ansvar för det här. De har också visat det material som de vill gå ut med och de informationsinsatser som de vill göra. Dessutom har ett antal kommuner hört av sig och vill få rätt att ta ut avgifter för att bättre kunna övervaka detta och sköta tillsynen. Den frågan kommer vi att kunna ta upp när vi i en proposition behandlar en rad olika alkoholfrågor. Då måste vi behandla även den frågan. Jag är positiv till det. Jag tror att man kan behöva göra en ändring i reglerna så att kommunerna kan sköta tillsynen bättre.

Jag har också sagt att om man inte kan visa att man sköter detta, så är det yttersta hotet att man flyttar över folkölet till Systembolaget. Men det är klart att det bästa är om vi inte behöver reglera ytterligare, utan att de faktiskt kan ta sig an den här uppgiften på ett seriöst sätt.

Jag kan direkt lova Fanny Rizell att jag återigen skall ta upp frågan i nationella ledningsgruppen och se till att sätta ytterligare fart på den.

Anf. 64 FANNY RIZELL (kd):

Herr talman! Ja, lova, men hittills har det tydligen inte hänt så mycket. Jag hörde alkoholforskare häromkvällen berätta vilka resultat de hade kommit fram till, och det såg inte så lovande ut.

Om man tar ut en avgift, borde man då inte också ha tillståndsgivning och som sanktion ha möjlighet att ta tillbaka tillståndet om det inte händer någonting? Jag vet att socialministern har sagt att Systembolaget eventuellt kan vara en lösning. Men då bör det ju hända någonting snart som ger verkningar ute i verkligheten.

Anf. 65 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Det är otroligt viktigt hur kommunerna sköter detta och att de klarar av att utöva en tillsyn som är tillräcklig. Det är mycket där man måste sätta in resurserna, naturligtvis. Det har faktiskt också hjälpt till att en del av nykterhetsorganisationerna har visat på bristerna, och det måste de fortsätta med. Frågan om tillståndsgivning har varit uppe till diskussion. Men de flesta var emot tillståndsgivning därför att de tyckte att det skulle leda till en enorm byråkrati och ett enormt kontrollsystem

**Fel! Okänt
växelargument.**

*Fel! Okänt
växelargument.*

som faktiskt skulle medföra större risker. Däremot menar de att de behöver resurser via avgifterna för att kunna jobba effektivare med tillsynen.

Sportfisket

Anf. 66 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksministern som rör fisket. I min del av landet, södra Norrlandskusten, har sportfisket stor betydelse för den bofasta befolkningen, men inte bara för den utan också för turismen. Sportfiskarnas upptag av lax är dock mindre än 1 % av den totala årliga fångsten.

Jag skulle vilja höra hur jordbruksministern ser på möjligheten att säkra sportfiskarnas villkor framöver, eftersom det talas om begränsningar och restriktioner för sportfisket. Samtidigt är drivgarnsfisket omdiskuterat, som man upplever tar de stora mängderna och som kanske är till förfång för sportfisket.

Är jordbruksministern beredd att göra något för att säkra och helst utveckla sportfisket i älvarna längs Norrlandskusten?

Anf. 67 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Den grundläggande ambitionen med fiskeripolitiken är så att säga att fisken skall trivas som fisken i vattnet, dvs. att det fiske som bedrivs skall rymmas inom ramarna för vad naturen tål. Detta fiske skall sedan delas mellan olika intressegrupper: yrkesfiskare, med berättigat anspråk på att kunna fortleva och utöva sitt yrke, fritidsfiskare – vi vet att det är ett enormt stort intresse för fritidsfiske – och deltidsfiskare.

För att allt detta skall gå ihop krävs det rätt mycket av regler och restriktioner. En tydlig inriktning under senare år i politiken har varit att förskjuta fiskemöjligheter till fritidsfisket därför att det gagnar fritidssysselsättning och turism och för att förskjuta fisket längre norrut i landet. Detta kommer tydligt till uttryck i de beslut som Fiskeriverket har fattat om hur fördelningen av fisket skall vara.

Anf. 68 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Det vore intressant att höra om jordbruksministern också något kunde utveckla vilka konkreta åtgärder det innebär för att faktiskt stimulera sportfisket.

Sedan skulle jag gärna också se att jordbruksministern hade någon kommentar till drivgarnsfisket, därför att det är tydligen rätt omdiskuterat huruvida det är till förfång för sportfisket. Det är ju rätt stora fångster man tar upp, och metoderna är också omdiskuterade.

Anf. 69 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Med tanke på den tidsmässiga restriktionen här tror jag att det blir rätt svårt att på en minut redogöra för dels drivgarnsfisket, dels detaljerna i regleringarna av fisket. Låt mig övergripande säga att vi i den regionalpolitiska propositionen som nyligen har lämnats till riksdagen berör dessa aspekter, t.ex. ökade insatser för fiskevård.

Men låt mig när det gäller det detaljerade regelverket ändå hänvisa till Fiskeriverket, för det här är en omfattande reglering som rör dagar, redskap och områden och som jag inte rimligen kan gå in på här.

När det gäller drivgarnsfisket vill jag säga att anledningen till att man ute på de stora haven har velat få bort drivgarnsfiske är att det riskerar att föra med sig bifångster. Det drivgarnsfiske som vi har efter lax i Östersjön är inte av den karaktären. Det finns inga bevisade sådana bifångster. Men vi har sagt – och det är vår övertygelse – att om det skulle visa sig att detta fiske *har* sådana effekter, så skall det givetvis inte fortgå.

TV mellan de nordiska länderna

Anf. 70 CARL-JOHAN WILSON (fp):

Värderade talman! Nu har alla i regeringspanelen utom kulturministern fått frågor. Jag har en fråga till kulturministern.

Vi får brev av alla möjliga olika slag. I förrgår fick jag ett brev från en aktiv medlem i Föreningen Norden. Han skriver att han tycker att det är en skandal att inte vi i Sverige kan se de nordiska ländernas televisionsprogram. Och man kan väl hoppas att han då också räknar med att det skulle vara en poäng för de övriga nordiska länderna att se de svenska TV-programmen. Vad skall jag svara?

Anf. 71 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Det är en gammal skandal dessutom. Den här frågan har vi diskuterat i det nordiska samarbetet under mycket lång tid. Men situationen har faktiskt förbättrats. Om man håller sig till den satellitdistribuerade televisionen är det faktiskt så att man via satellit kan se norsk och dansk TV i Sverige. Och svensk TV, alltså Sveriges Television, sänder via satellit över hela Europa. Denna möjlighet är av ganska sent datum.

Telias digitala kabelnät erbjuder också norsk och dansk TV. Jag vet dessutom att det finns ett ganska utvecklat samarbete som just nu håller på att konkretiseras när det gäller framtiden för *public service*-företagen i Norden. Det gäller att åstadkomma någon form av nordisk kanal.

Det finns alltså stora nya möjligheter som digitaliseringen av TV-distributionen erbjuder på det här området. Skandalen är alltså redan avvärd, och det kommer att bli succé som vi får fortsätta ett tag till.

Anf. 72 CARL-JOHAN WILSON (fp):

Värderade talman! Då skall jag ta och klippa ut det här avsnittet från protokollet för i dag och skicka det till honom. Nu tror jag att han röstar på Folkpartiet, men jag hälsar ändå till honom från kulturministern.

Ursprungsmärkning av kött

Anf. 73 TUVE SKÅNBERG (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksministern, som talade om fiskar som trivdes i vattnet. Men det här är en svår nöt att knäcka. Det handlar nämligen om det svenska nötköttet och dess märkning.

Det är ju på det viset att vi konsumenter fäster stor vikt vid att nötköttet är märkt. Det gäller i all synnerhet det svenska nötköttet. Men nu

**Fel! Okänt
växelargument.**

riskerar ju Sverige att EU förbjuder vår ursprungsmärkning av nötköttet. Hur kommer det att gå?

Anf. 74 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Jag upphör aldrig att förvånas över den förmåga vi har i vårt land att vända våra framgångar i det europeiska samarbetet till någon sorts motgångar. Det är som att vi tar varje chans att beskylla den europeiska unionen för något negativt.

I själva verket är det ju så att vi har haft stor framgång genom att den europeiska unionen nu har beslutat om att införa ett system för ursprungsmärkning. Vi hade tidigare en frivillig branschöverenskommelse. I och med att det nu blir bestämt att detta system skall införas och i viss mån också kontrolleras av myndigheter ställs det litet större krav. Det räcker inte att en aktör bara säger att han har ursprungsmärkt. Det krävs också att han kan visa hur det går till.

Det är det som har ställt till med litet problem för branschen i Sverige. Men jag är övertygad om att de, eftersom de redan har ett frivilligt system, också skall kunna leva upp till det ur konsumentperspektiv sett större, bättre och säkrare åtagande som de nya reglerna medför.

Anf. 75 TUVE SKÅNBERG (kd):

Herr talman! Är jag rätt underrättad så har förseningen och risken för det här förbudet sitt ursprung i att regeringen inte har blivit färdig med att skapa ett kontrollorgan. Vi riskerar att redan från den 1 april mista möjligheten till ursprungsmärkning.

Anf. 76 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Jag tror väl att det är en oppositionspolitikers uppgift att i stort sett skylla allt som inte är bra i landet på den sittande regeringen. Låt mig säga att jag beklagar att systemet ännu inte är helt färdigt. Men jag måste säga att jag fränsäger mig och resten av regeringen skulden för detta.

Beslutet i ministerrådet fattades för drygt ett år sedan. Det har under det år som sedan har gått förekommit ett otal kontakter mellan departementet, Livsmedelsverket och de indragna aktörerna. Jag tror fortfarande – jag är övertygad om – att vi kommer att ha ett system som fungerar den 1 april. Men jag vill säga att det nog finns flera inblandade aktörer som bär en del av skulden för att det har dragit ut på tiden.

Vi skall ändå inte ge upp hoppet. Det här är ett bra beslut. Det är ett bra system. Det kommer att fungera, och det är till gagn för konsumenterna i Sverige.

Kärnvapen i Indien

Anf. 77 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Thage G Peterson. Utrikesutskottet har i dag haft en mycket intressant hearing med anledning av 50-årsjubileet av de mänskliga rättigheterna. Där tog jag upp en fråga som jag också vill ta upp med regeringen. Jag har noterat att hinduregeringen i Indien nu i sin regeringsplan säger sig vilja satsa på kärnvapen.

Det här tycker jag är så allvarligt att även regeringen på något sätt bör kunna ge en signal om att det är en utveckling som man från svensk sida är oroad av. Det är viktigt inte bara med tanke på den interna indiska komplikationen utan också med tanke på de spridningseffekter och påverkanseffekter som det har i området i övrigt.

Prot. 1997/98:83

19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 78 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag föredrar att säga till partikamraten Carina Hägg att hon får ta tillfället att diskutera denna oerhört viktiga fråga när utrikesministern är på plats. Jag är helt säker på att hon då kommer att få ett litet mer uttömmande svar än hon skulle få om jag skulle ge mig in på ämnet i dag.

Anf. 79 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag dristade mig till att ställa den här frågan med tanke på det långvariga engagemang vi från svensk sida har haft när det gäller kärnvapenedrustning och att begränsa kärnvapenspridningen. Frågan är i grunden inte på något sätt ny. Hade det varit en nyligen uppkommen fråga så hade jag väntat tills jag hade fått möjlighet att ställa den till fackministern. Men något principuttalande eller något allmänt uttalande kunde kanske ministern göra här.

Anf. 80 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag är naturligtvis oerhört glad att Carina Hägg i och med detta skulle ge mig möjlighet att ta långa stycken av socialdemokratiska principdeklarationer på detta område. Jag har också sysslat en hel del med den här frågan i mitt liv. Men jag uppfattade frågan så att det var ett konkret exempel – alltså situationen i Indiens politik kontra den svenska inställningen – som var utgångspunkt för frågan.

Gäller det bara att säga att den svenska regeringen är emot allt vad kärnvapen och kärnvapenspridning heter, så är det klart att jag kan upprepa det svaret. Det kan jag naturligtvis göra väldigt bestämt och skärpt.

Kärnkraftverk på Kolahalvön

Anf. 81 MAGGI MIKAELSSON (v):

Herr talman! Jag har en fråga som jag tror skall ställas till Anna Lindh, men det är också möjligt att det är Thage G Peterson eller Erik Åsbrink som skall ha frågan. Den berör flera olika saker.

Det gäller en rapport som kom i medierna i morse om risken för nedfall från kärnkraftverken på Kolahalvön. En forskare har studerat vindriktningarna och sett att i det värsta scenariot skulle det inte ta mer än sex timmar innan resultatet av en olycka skulle landa över de mellersta delarna av Sverige. Det aktualiserar frågan om vad Sverige kan göra för att komma till rätta med det här. Det kan gälla någon form av bistånd eller att på något annat sätt se till att minimera riskerna.

Problemet är ju att de som arbetar i kärnkraftverken på Kolahalvön i många fall inte ens får ut sina löner. Det finns stora brister i säkerhet och annat. Det här är ju ett uppenbart hot mot Sverige.

Anf. 82 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Jag har inte hört om just den här aktuella rapporten. Däremot vet jag att vi har stora bekymmer med många av kärnkraftverken i Östeuropa. Sverige bidrar därför aktivt med ekonomiskt bistånd. Vi försöker också få andra aktörer att bidra ekonomiskt för att förbättra kärnkraftssäkerheten så mycket som det någonsin går utan att vi för den skull utökar kärnkraftsreaktorernas livslängd i Östeuropa.

Vi är också på många sätt inblandade i att försöka hjälpa till att hitta ett energisystem i Östeuropa som är bättre än delar av det som vi kan se i dag. Vi är alltså mycket engagerade i den här frågan; det kan jag försäkra.

Anf. 83 MAGGI MIKAELSSON (v):

Herr talman! Vad det handlar om är en alldeles nyligen framlagd forskarrapport där ryska och kanadensiska forskare har studerat vindriktningen. Där har det visat sig att det som man trodde blåste norrut så att säga gör en sväng och kommer ned över mellersta Norge och mellersta Sverige. Det här är alldeles nya uppgifter såvitt jag vet. De gör ju att frågan om kärnkraftverken på Kolahalvön hamnar i en ny situation. Därför tycker jag att regeringen skyndsamt borde ta upp en diskussion om hur man väldigt snabbt kan göra något i just det här området.

Anf. 84 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Vi följer utvecklingen vad gäller Kolahalvön – liksom många andra kärnkraftverk i Östeuropa – eftersom olyckor eller utsläpp där också skulle drabba Sverige väldigt hårt. Därför försöker vi, som jag sagt, att hjälpa till vad gäller alla de här kärnkraftverken för att öka kärnkraftssäkerheten utan att förlänga reaktorernas livslängd. En hel del av de här reaktorerna borde ju hellre läggas ned.

Övergripping av väktare

Anf. 85 ANDERS JOHNSON (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Thage G Peterson med anledning av de senaste dagarnas rapporter om hur unga människor, ofta kvinnor med invandrabakgrund, har blivit utsatta för övergripping av ordningsvakter och väktare. Jag undrar om det inte finns anledning att fundera över kompetenskraven och utbildningskraven samt att kanske i övrigt titta närmare på den här branschen; detta för att minska risken för maktmissbruk och övergripping i Stockholms tunnelbana och på andra områden.

Anf. 86 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Det är en utomordentligt allvarlig fråga som här tas upp. Jag vet att justitieministern ägnar frågan uppmärksamhet. Dessutom förutsätter jag att rättsvårdande myndighetspersoner bevakar frågan och ser till att den här sortens verksamhet inte får fortsatt spridning.

Det är klart att detta i första hand är en fråga om respekten för rättssystemet. Men för många människor är det naturligtvis också en fråga om tilltron till polisen och rättsvårdande myndigheter. Jag vet, som sagt, att justitieministern ägnar frågan stor uppmärksamhet.

Anf. 87 ANDERS JOHNSON (fp):

Herr talman! Utövandet av det statliga våldsmonopolet är i bokstavlig mening statsmaktens verkliga kärna. Delvis har detta av praktiska skäl lagts ut på privata entreprenörer. Det är oerhört viktigt att statsmakten noga följer frågan och ställer krav på vilka som får utöva detta och på deras kompetens. Frågan lyder under Justitiedepartementet. Jag hoppas att statsrådet framför att det är ett starkt önskemål att man jobbar vidare med frågan och att det sker skyndsamt.

Anf. 88 Statsrådet THAGE G PETERSON (s):

Herr talman! Jag har ingen annan uppfattning än den som Anders Johnson här har framfört. Självklart skall jag framföra till justitieministern vad som har framkommit i frågan.

Miljöhänsyn vid mineralprospektering

Anf. 89 EVA GOËS (mp):

Herr talman! Nu skall vi ta oss ned till Småland och Urshult. Det har varit en diskussion om minerallagen. Jag vänder mig till Anna Lindh.

Minerallagen går ju parallellt med den nya miljöbalken, om jag förstått det hela rätt. Man kan fråga sig hur de olika hänsynen, den ekologiska hänsynen kontra den kommersiella, skall viktas och hur försiktighetsprincipen och hänsynsreglerna för hushållning skall tillvaratas. Nuvarande 2 och 3 kap. naturresurslagen gäller detta. Men hur kommer det att vara i framtiden?

Anf. 90 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Miljöbalkens hänsynsregler är ett slags grund även för andra lagar. Miljöbalkens hänsynsregler ligger alltså till grund även när man i fortsättningen skall praktisera minerallagen. Jag vill också poängtera att miljöorganisationerna kommer att ha talerätt. Det kommer således snarare att bli stärkta hänsynsregler, inte försämrade sådana.

Anf. 91 EVA GOËS (mp):

Herr talman! Tack för det. Jag vet att folket i nämnda bygd vill satsa på kulturturism. När jag tittar närmare i 7 kap. miljöbalken ser jag att man i framtiden skall ha föreskrifter som handlar om natur- och kulturresevat. De som bor i Urshult och i området ned mot Ronneby är ganska förtvivlade i dagsläget. Jag vet inte hur man i nuvarande läge kan hjälpa dem. Frågan är om det finns en chans att detta kommer med i den undersökningsprocess som pågår – före nästa steg osv.

Anf. 92 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Jag kan inte uttala mig om ett enskilt ärende och ett konkret fall, utan jag kan bara säga att allmänt gäller miljöbalkens hänsynsregler. Enligt miljöbalken har miljöorganisationerna också överklaganderätt. Även minerallagen måste utgå från hänsynsreglerna.

Jag kan alltså inte uttala mig i det här enskilda och specifika fallet.

Anf. 93 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag vill rikta en fråga till jordbruksministern. Bönderna i Skaraborg undrar om de före valet kommer att få besked om vilka åtgärder som regeringen vill vidta med anledning av Gunnar Björks utredning om konkurrensförhållandena gentemot kollegerna inom EU.

Anf. 94 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Utredningens förslag är nu ute på remiss. Efter remissen kommer regeringen, förstås, att behandla både utredningen och de synpunkter som kommit fram i remissomgången. Därför kan jag inte här i dag säga exakt när förslag kommer att läggas fram. Min bedömning är att några konkreta förslag inte kommer att läggas fram före valet.

Anf. 95 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! De samlade produktionsskatterna för bönderna i Sverige uppgår till ungefär 1,5 miljarder kronor netto. Det är ungefär dubbelt så mycket som i Danmark och 15 gånger mer än i Finland.

Motiverar inte denna stora skillnad att bönderna i Skaraborg, och naturligtvis också i övriga landet, verkligen får ett svar före valet?

Anf. 96 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Herr talman! Jag har noterat att ett antal företrädare för LRF far land och rike runt med ryggsäckar som de har packat ett antal stenar i. De hävdar att detta symboliserar den tunga börda som ålagts dem genom politiska beslut.

Syftet med Gunnar Björks utredning är naturligtvis att göra en översyn för att se om, och i så fall hur, konkurrensvillkoren för jordbruket behöver förändras. Jordbrukets möjligheter att utvecklas och jordbrukarnas möjligheter att framgångsrikt konkurrera med kolleger i andra länder beror inte enbart av politiska beslut utan också av jordbrukarnas skicklighet som företagare och deras förmåga att marknadsföra sina produkter och vara lyhörda gentemot konsumenterna. Jag tror dock att alla aktörer tillsammans kan åstadkomma en bra framtid för Sveriges jordbruk.

Ungdomsgarantin

Anf. 97 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag har en fråga till socialministern. Det handlar om ungdomsgarantin, som riksdagen har beslutat om. Den innebär bl.a. att en ung människa får drygt 1 900 kr per månad i försörjningsstöd. Eftersom det beloppet ligger under socialbidragsnormen kan en kommun inte neka socialbidrag om den unga människan ansöker om detta.

Problemet för kommunerna är att det statliga stödet för försörjningsdelen i ungdomsgarantin bortfaller om socialbidrag beviljas; detta som reglerna nu är utformade. Kommunen kan alltså inte bara betala ut mellanskillnaden utan den får också betala socialbidrag. Detta leder till den olyckliga situationen att fler ungdomar blir socialbidragstagare och till att kommunernas arbete med att finna andra lösningar urholkas.

Hur ser socialministern på detta och är hon medveten om reglerna, som alltså ser ut att vara utformade på nämnda sätt? Vad skall man i så fall göra åt saken? Jag tycker inte att det är en bra situation.

Prot. 1997/98:83
19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 98 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Avsikten med det här stödet till ungdomarna var att vi skulle ålägga kommunerna ett mycket tydligt ansvar för att, förstås, se till att ungdomar erbjuds i första hand utbildning. Om det inte kan ordnas skall man se till att det finns en meningsfull sysselsättning eller praktik för unga människor.

Om de ersättningsregler som vi har konstruerat leder till konstiga avvägningar eller får effekter som inte var avsedda måste vi naturligtvis titta närmare på saken. Jag är beredd att gå tillbaka och se om det här är ett återkommande problem i fler kommuner. Jag stöter på detta för första gången nu. Jag har alltså inte hört att detta är ett stort bekymmer men jag är beredd att kontrollera detta. Sedan får vi se om något behöver göras.

Anf. 99 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag tackar socialministern för det beskedet. Jag har fått information om problemet från min kommun, Vårgårda kommun, där man mycket framgångsrikt jobbar med att minska antalet socialbidragstagare. Man arbetar väldigt mycket med de här ungdomarna. Så som man har läst de texter som finns har man tolkat situationen på nämnda sätt. Om det är på det viset är det väldigt olyckligt men det är bra att socialministern lovar att titta närmare på detta så att problemet kan rättas till.

Anf. 100 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s):

Herr talman! Avsikten är ju inte att det skall bli så här. I så fall måste man berömma Vårgårda kommun som uppenbarligen arbetar på det sätt som vi har tänkt oss att man skall ta sig an ungdomarnas behov av utbildning eller meningsfull sysselsättning eller praktik.

Det är, som sagt, viktigt att vi på vår kant funderar över om detta behöver förtydligas ytterligare. Motivet har varit att man som ung människa inte skall behöva börja med att bli socialbidragsberoende, utan man skall erbjudas ett bättre alternativ.

Turistanläggningar inom naturreservat

Anf. 101 GUDRUN LINDVALL (mp):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till miljöministern. Det börjar blåsa upp till strid uppe i Dalarna runt fjället Städjan och dess urskogar, som är naturreservat. Man vill bygga ut Idre fjällområde med liftar, hotell osv. Man vill använda den mark som finns inom naturreservatet.

Det är staten som är ägare, och när Idreanläggningen byggdes upp var ett av kraven att naturen skulle få vara intakt i någon del av Städjan och omkringliggande område.

Förutsättningen för att det här projektet skall kunna bli verklighet är att man ändrar de bestämmelser som finns i naturreservatet. Det skulle i så fall göras av staten. Finns det något intresse för att ändra reservatsbestämmelserna, och hur ser miljöministern på problematiken?

Anf. 102 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Rent generellt vill jag säga att jag tycker att det är väldigt viktigt att man håller fast vid att naturreservaten skall vara orörda. Det måste finnas ganska stränga regler för att man verkligen skall bevara de djur och den natur som finns där.

Det här fallet kan kanske komma upp till prövning i regeringen, och därför kan jag inte uttala mig i förväg utan får nöja mig med det generella klargörandet att jag tycker att man skall vara mycket restriktiv med att mildra eller ta bort naturreservatsbestämmelser och därigenom försämra skyddet för natur och djur.

Anf. 103 GUDRUN LINDVALL (mp):

Herr talman! Jag tackar för det svaret, även om det naturligtvis inte är tillfredsställande. Det här är inte enda gången som det i Sverige har kommit in intressen som gjort att naturreservatsbestämmelserna har fått vika. I det här fallet framhålls att ett genomförande skulle kunna innebära att man kan öka arbetstillfällena men också turismen. Samtidigt har vi förstått att det som många turister söker i Sverige just är orörd natur och vildmark.

Man kan säga att Idre kanske i stället skulle kunna satsa på en kombination av turistanläggningar av traditionellt slag och vildmarksnatur.

Jag undrar om jag skall tolka det här så att regeringen kommer att vara mycket restriktiv i framtiden när det gäller att ändra naturreservatsbestämmelser. Det kommer säkerligen att komma upp flera frågor liknande den här.

Anf. 104 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Jag kan svara generellt ja på den frågan, men jag vill inte gå in på det enskilda fallet, för att inte i fortsättningen riskera en jävssituation.

Anslagssparande

Anf. 105 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Jag har en fråga antingen till finansministern eller till Thage G Peterson – det får ni avgöra själva. Det förekommer ett begrepp som heter anslagssparande, och en myndighet eller ett verk kan få pengar över. Man har då troligtvis haft endera för mycket pengar eller för litet verksamhet. Ibland gör regeringen så att man drar in anslagssparandet. Man kan tvista om ifall det är rätt eller fel.

Regeringskansliet har självt ett ganska påtagligt anslagssparande. Ni har väl ett anslag om ungefär 4 ½ miljard, men ni har ett anslagssparande om runt 400 miljoner. Varför? Borde man inte göra något åt det?

Anf. 106 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Det är inte så att vi generellt drar in anslagsbehållningar när sådana uppstår. Tvärtom har vi ett system där myndigheter inklusive Regeringskansliet skall ha en viss rörelsefrihet. Under en viss period kan förbrukningen vara under anslaget, under en annan period över anslaget,

och då skall man ha möjlighet både att öka och att minska anslagsbehållningen.

Det är riktigt att det har förekommit fall när vi har dragit in anslagsbehållningar. Det sker i fall där det har varit uppenbara felbudgeteringar, och det kan vara ett sätt att rätta till sådana i efterhand.

Vi skall naturligtvis tillämpa samma regler för Regeringskansliet som för andra myndigheter. Man har den här rörelsefriheten, men om det har beviljats för mycket pengar, finns det naturligtvis möjlighet att dra in en del av dessa.

Anf. 107 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Vårens ekonomiska proposition börjar väl bli klar. Avser regeringen att ta upp frågan om regeringens anslagssparande på Regeringskansliet i denna proposition? Är inte 10 % ett väl stort anslagssparande för Regeringskansliet?

Anf. 108 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Jag vill inte föregripa vilka åtgärder vi kommer att föreslå i vårpropositionen, men det är viktigt att den här möjligheten finns kvar. Det här är ett system som i huvudsak fungerar bra. I det enskilda fallet kan det få felaktiga konsekvenser, och då får man rätta till det hela.

Vi skall naturligtvis långsiktigt se till att anslagen till Regeringskansliet och till alla andra myndigheter ligger i linje med vad vi bedömer att vi behöver. Rikets styrelse, och dit hör både regering och riksdag, måste naturligtvis få kosta en slant, men självklart skall vi inte bevilja mera pengar än vad som är nödvändigt för att våra demokratiska institutioner skall fungera på ett bra sätt.

Rivning av bostadshus

Anf. 109 ISA HALVARSSON (fp):

Herr talman! Jag har en kort fråga till finansministern. När fruktodlare i Sydeuropa häver ut apelsiner för att hålla priserna uppe, tycker alla med rätta att det är vansinnigt. I Sverige river man bostadshus för att få flera hyresgäster i stället för att sänka hyrorna. Är inte det ena systemet lika vansinnigt som det andra?

Anf. 110 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Herr talman! Det var en ny och spännande liknelse, som jag inte har mött tidigare. Jag är inte säker på att man kan dra den parallellen fullt ut.

Jag tycker naturligtvis i grunden att det är väldigt olyckligt att man skall behöva riva hus, men det kan vara den ekonomiskt klokaste åtgärden. Jag tror att det i vissa fall är så. Om det finns kommuner där man även på lång sikt till följd av befolkningsutvecklingen inte ser en möjlighet att skaffa hyresgäster till de tomma lägenheterna, kan det faktiskt vara den klokaste åtgärden att riva husen. Det är inte heller säkert att hus som har stått tomma i många år därefter är attraktiva att flytta in i. Det är inte så att människor accepterar att bo i alla hus som har byggts en gång för länge sedan.

**Fel! Okänt
växelargument.**

I grunden tycker jag naturligtvis att det är olyckligt om vi hamnar i en sådan situation att hus måste rivas, men man kan inte utesluta att det i enstaka fall är den klokaste lösningen.

Anf. 111 ISA HALVARSSON (fp):

Herr talman! Jag tycker att det i så fall är oekonomiskt att låta husen stå tomma länge. Man skulle kunna sänka hyran med en gång. Det ena är slöseri lika väl som det andra.

Agenda 21-arbetet

Anf. 112 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till kulturministern om våra unika folkrörelser.

Jag skall börja med att citera vad statsminister Persson sade på Socialdemokraternas partikongress: "Det lokala Agenda 21-arbetet ska växa till en ny och beständig folkrörelse, för framtidstro och solidaritet."

I dag lever Agenda 21-arbetet på egen kommunal kraft. Det statliga stödet till Agenda 21-arbetet drogs helt in det här budgetåret. Innan dess hade det bidraget reducerats från 10 ½ miljon till 7 miljoner 1997.

Nedskärningarna och öronmärkningen från statens sida har naturligtvis påverkat kommunerna i deras ekonomiskt svåra situation, vilket försvagar det lokala Agenda 21-arbetet. Min fråga till vår folkrörelse- och kulturminister är: Är det meningen att Agenda 21-arbetet skall rymmas inom de berörda folkrörelsernas egna budgetar?

Anf. 113 Miljöminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Agenda 21-arbetet är ju väldigt viktigt, och man har under tidigare år i Sverige gjort ett fantastiskt arbete. Men det är när man diskuterar stöd till Agenda 21-arbetet också viktigt att komma ihåg att den stora satsning som regeringen nu gör på ett ekologiskt hållbart Sverige, till en kostnad av 800 miljoner under 1998, i praktiken är ett stort stöd också till Agenda 21-arbetet.

I och med att vi nu har ett stort samlat program för hållbara investeringar ute i kommunerna har vi också sett det som naturligt att det lokala Agenda 21-arbetet på det sättet får stöd och uppmuntran. Då blir det litet konstigt att ha kvar ett speciellt, mindre anslag för det lokala Agenda 21-arbetet. De Agenda 21-samordnare som jag har träffat ute i landet har sett detta stora investeringsprogram som ett starkt stöd till Agenda 21-arbetet. Miljötänkandet integreras där hela tiden i allt annat arbete.

Anf. 114 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! Det är precis som med jämställdheten som skall integreras i allt arbete, men där vi vet att vi behöver vissa framskjutna och öronmärkta pengar för att kunna lyckas.

Min fråga till kulturministern och folkrörelserna – eftersom det här skulle bli en beständig folkrörelse – var om det är meningen att stödet skall rymmas inom de befintliga folkrörelserna.

Jag talade själv med en Agenda 21-arbetare i Stockholms stad i går kväll, som var mycket oroad över hur man skulle få pengarna att räcka till.

Prot. 1997/98:83
19 mars

Frågestund

Anf. 115 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Jag måste informera Ewa Larsson om att jag visserligen var folkrörelseminister när jag var civilminister. Men de uppgifterna övertogs av Leif Blomberg, och sköts nu av Jörgen Andersson. Självfallet ingår Agenda 21-arbetet i de nya folkrörelser som vi ser växa fram.

Anf. 116 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden avslutad. Vi har i dag lyckats klara av icke mindre än 20 frågor, vilket torde vara någon form av rekord. Jag tackar regeringens och kammarens ledamöter för att de har fattat sig kort.

8 § (forts. från 6 §) **Museifrågor, m.m.** (forts. KrU7)

Museifrågor

Anf. 117 LENNART FRIDÉN (m):

Tack, herr talman! Efter 20 frågor återvänder vi alltså till allvaret i den vanliga debatten.

Det är viktigt att vi kan använda våra museers samlingar, forskning och övrig verksamhet så att vi får ut mesta möjliga för de medel som ställs till deras förfogande och samtidigt så att så många som möjligt kan ta del av deras olika utbud. Därför måste vi skapa sådana former för samverkan, utrymme för förnyelse och en fördelning av ansvaret inom museisektorn att vi kan tala om optimalitet.

Vi vet t.ex. att det finns mycket av splittrad verksamhet där någon verklig ansvarsfördelning inte skett. Det gäller områden som varvshistoria, idrottshistoria, teaterhistoria, skolhistoria och mycket annat. Det kan hända att det formellt finns ett ansvarigt museum, men vi vet att det genom utebliven samverkan och genom att det är splittrat på många händer inte får den effekt som vi skulle önska.

Diskussionerna kring detta har lett fram till konstruktionen med ansvarsmuseer t.ex. Det gäller det s.k. SAMDOK-samarbetet och vissa strukturella förändringar, som nu senast med sammanförandet av Statens sjöhistoriska museer och Marinmuseet under en gemensam huvudman. Men detta är bara ett steg av många som måste tas.

Jag har brottats med dessa frågor i olika funktioner som kulturpolitiker i exakt ett kvartssekel i år. Dessvärre har jag upplevt att förändringstakten är långsam. Men nu har det från departementet inkommit en rapport att man arbetar inom detsamma med förslag om museistrukturen. Vi lär få se resultatet i höst. Äntligen, säger jag.

Därför herr talman, har jag kunnat acceptera att min motion om ansvarsfördelningen mellan museer lämnas utan åtgärd i väntan på det efterlängtnade dokumentet. Om detta har vi alltså varit ense i utskottet.

Då gör till min oförställda förvåning utskottsmajoriteten ett avsteg från principen att invänta ett betänkande som är nära förestående, och socialdemokraterna i utskottet knäpper därmed också sin egen regering på näsan med ett tillkännagivande om var man bör placera den nya sjö-

historiemuseala myndigheten. Jag begärde ordet för att förklara varför jag inte yrkat bifall till och reserverat mig till förmån för min motion, men vill med dessa anmärkningar passa på att notera att majoriteten hyllar två varandra motsatta principer i samma betänkande. Mycket besynnerligt.

Herr talman! Jag vill lägga till, efter den debatt vi hade före frågestunden, att vi fann att Björn Kaaling vid sin förklaring till varför han har ändrat sitt ställningstagande visat sig vara en värdig efterträdare till Linköpingsbiskopen Hans Brask från 1500-talets början.

Anf. 118 BJÖRN KAALING (s) replik:

Herr talman! Som jag före frågestunden redogjorde för har Lennart Fridén naturligtvis rätt i påståendet att vi har ändrat uppfattning i den här frågan. Jag har också redovisat skälen till det.

Skälen till att vi har ändrat uppfattning är dels just att frågan om omlokalisering av SSHM har varit aktuell så länge och utretts mer än andra frågor dels, och kanske framför allt, att Statens sjöhistoriska museer i den organisation man fick efter den 1 juli förra året är så väl definierade och avgränsade att det inte torde vara någon svårighet att placera in den organisationen oavsett hur museistrukturen kommer att se ut när förslaget väl kommer från regeringen.

Jag vill återigen påpeka att det kanske inte är så märkvärdigt och konstigt att man ändrar uppfattning. Jag försökte säga att jag upplever att moderaterna också har gjort det. Förra året reserverade man sig, i och för sig i ett annat betänkande, till förmån för att UV skulle skiljas från Riksantikvarieämbetet. Då med hänvisning till att det inte gjorde något att utredningen inte var färdig. Man kunde gott och väl ta beslutet i alla fall. Nu säger samma partier, som har reserverat sig i det här fallet, att vi bör avvakta den utredning som man tidigare har sagt att man inte behöver vänta på. Det är inte särskilt logiskt det heller, Lennart Fridén.

Anf. 119 LENNART FRIDÉN (m) replik:

Herr talman! Jag vill bara återupprepa vad jag sade tidigare. Det är något knepigt att visa två åsikter samtidigt. Det är bra, Björn Kaaling, att man kan ändra åsikt då och då, men att ha två samtidigt brukar vi kanske inte förknippa med varandras partier, utan med ett annat som för närvarande inte finns representerat i kammaren. Det är det som gjorde att jag uttryckte min förvåning över att man i det här betänkandet faktiskt visar två ansikten samtidigt.

Anf. 120 BJÖRN KAALING (s) replik:

Herr talman! Jag utgår från att Lennart Fridén kvarstår vid önskemålet att UV skall skiljas från Riksantikvarieämbetet. Det leder i så fall till att också moderaterna i det här fallet har två motstående uppfattningar.

Anf. 121 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Jag skall hålla mig till min motion som handlar om ett schlagermuseum i Skara. Den svenska populärmusiken har skördat stora framgångar på senare tid. Ända sedan genombrottet för ABBA 1974 med Waterloo, när den svenska populärmusiken började bli en exportartikel, har man också diskuterat att göra något nationellt kring detta.

Rent historiskt kan vi konstatera att populärmusiken har spelat en väldigt stor roll i det svenska samhället, alltifrån Ernst Rolf och Karl-Gerhard med sina politiska kupletter fram till Stikkan Anderssons insatser för det svenska musiklivet. Det gäller inte minst hans instiftande av Polarpriset, som faktiskt är ett mycket välrenommerat pris i den internationella musikvärlden.

Vi vet alla vad musiken betyder. Vi vet vad den klassiska musiken har betytt, och vi vet framför allt vad pop- och rockmusiken har betytt för t.ex. England. Vi vet vad som hände på 60-talet och känner till utvecklingen. Vi kan faktiskt även i dag skriva in Sverige bland dessa länder: USA, England och de andra stora musiknationerna. Den svenska populärmusiken håller sig väl framme.

Man kan fråga sig om det behövs ett museum och framför allt om det behövs statliga pengar till ett sådant. Borde inte musikindustrin själv fixa detta? Vi har ju hört här att den är finansiellt stark. Det kan man tycka.

På läns museet i Skara har man faktiskt kört i gång med ett embryo till ett museum. Man skall börja med en utställning under sommaren som skall sträcka sig fram till november 1998. Det läggs ned mycket arbete på detta. Personligen tror jag att man behöver ett statligt stöd, nationella pengar, i initialskedet för att köra i gång och trygga verksamheten. Därefter kommer museet att bli kommersiellt gångbart och stå på egna ben. Det kommer dessutom säkert att backas upp av schlagerindustrin.

Jag konstaterar att det finns flera motioner. Jag har, precis som övriga riksdagsmän från Skara, blivit informerad i frågan av folk som sysslar med tanken på ett schlagermuseum. Min motion är nästan identisk med en motion från en socialdemokrat i länet. Den enda skillnaden är att jag faktiskt kommer fram till att det behövs nationella pengar och ett nationellt ansvar för museet inledningsvis. Meningen med att skriva en motion till Sveriges riksdag är ju faktiskt att man på något sätt vill anvisa medel för att kunna genomdriva något. Om man skriver en motion om att man vill ha ett schlagermuseum i Skara men att läns museet bör ta hand om det, då hör frågan inte hemma i riksdagen. Jag tror inte att vi kan få ett schlagermuseum om vi inte initialt satsar litet pengar.

Jag är också litet förvånad över att Marianne Andersson inte stöder sin egen motion, där hon skriver att en statlig finansiering behövs. Hon säger nu att det kanske finns anledning att återkomma senare. Men vi har ju snart en vårbudget där riktlinjerna för nästa år, 1999, skall anges. Om man menar något när man skriver motion bör man, som i det här fallet, ge riksdagen till känna att man tänker fullfölja den och inte gå ifrån sitt motionsyrkande i ett särskilt yttrande. Det är viktigt att ge riktiga signaler.

Herr talman! Jag yrkar bifall till min motion Kr256.

Anf. 122 BJÖRN KAALING (s) replik:

Herr talman! Mot bakgrund av det Per Rosengren säger när han efterlyser statligt stöd till ett schlagermuseum i Skara – eller till inledningsfasen, som han uttrycker det – vill jag påminna om att läns museet fått 100 000 kr av statliga pengar via Kulturrådet för att kunna göra den här satsningen initialt.

Det är naturligtvis alltid en avvägning mellan vad som ligger på nationell nivå och vad som bör ligga på regional och lokal nivå. Vi har dis-

kuterat detta många gånger i utskottet, och vi har också i betänkandet redovisat vårt principiella ställningstagande i museifrågor. Där säger vi att man i vissa lägen kan behöva göra riktade insatser, och som jag redovisat har det också gjorts. Men vi menar också att det ankommer på de regionala eller lokala intressena att inrätta avdelningar inom läns museer och lokala museer. Det skulle bli en ogörlig situation för riksdagen om man gick mycket längre på det området.

Anf. 123 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! När man skall pröva nya idéer eller gå in på nya områden för museal verksamhet behövs stöd. Detta är ju helt obruten mark. Därför är det nödvändigt att staten ställer upp för att man skall kunna köra i gång verksamheten. Det är bra att man har fått 100 000 kr, men det räcker inte särskilt långt när man skall dra i gång ett helt nytt museum. Det behövs faktiskt mer.

Det behövs ett nationellt ansvar för verksamheten i ungefär två tre år, tror jag. Det är så långt jag kan sträcka mig. Därefter skall museet bli en kommersiellt lönsam affär, med hjälp av de krafter som finns inom populärmusiken. Vi vet att det finns pengar där. Jag förstår att det är lätt att uttala sig positivt om saker, men när det gäller att få i gång verksamheten är man inte beredd att bidra.

Anf. 124 BJÖRN KAALING (s) replik:

Herr talman! Per Rosengren kan ju börja med att få sitt parti bakom sig i den här frågan. När det kommer en partimotion i den här frågan har riksdagen möjlighet att pröva frågan igen. Men i det här läget borde man nöja sig med att 100 000 kr har anslagits till det initiala skedet. Det är i alla fall min bedömning.

Anf. 125 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det låter som att Björn Kaaling tror att dessa 100 000 kr räcker för att köra i gång en helt ny verksamhet. Om man tror att de pengarna skall räcka är man litet naiv i sin uppfattning. Det behövs faktiskt en hel del marknadsföring, och sådant är inte så billigt. Det är mest på den sidan man behöver pengar. Man behöver göra detta nationellt känt och på det sättet skapa den marknad som krävs för att museet sedan skall bli självgående.

Anf. 126 MAGNUS JOHANSSON (s):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka kulturutskottet för en välvillig behandling av den motion som jag tillsammans med mina partikamrater från Blekinge skrev under allmänna motionstiden i höstas. I motionen föreslår vi att man lokaliserar ledningsfunktionen för den nyinrättade myndigheten Statens sjöhistoriska museer till Karlskrona. Det är alltså glädjande att utskottets majoritet delar den uppfattningen.

I Karlskrona har det funnits marin museiverksamhet alltsedan en statlig förordning i form av ett kungabrev 1752 – egentligen även dessförinnan – ställdes till örlogsstationerna i Karlskrona, Göteborg och Stockholm om bevarande av modeller. Brevet föreskrev att ”alla approberade modeller så till skepp och galärer, som flera mashiner skola förvaras

under skepps- eller galärbyggmästarens uppseende”. Detta ledde emellertid inte till någon omedelbar efterföljd utom i Karlskrona, där modeller funnits långt innan ovannämnda förordning utfärdades.

Genom förordningen fick modellerna och modelltillverkningen en mera officiell prägel, och ursprungligen ordnades lokaler för de modeller som byggts vid örlogsvarvet i byggmästarkammaren. Betydelsefulla för modellernas bevarande var de inventarieförteckningar som började föras vid varvet från år 1761. Åren 1758–86 uppfördes det av F.H. af Chapman i samarbete med C.A. Ehrenswärd, som ritade mönstersals- och kontorshuset, i vilket inrymdes en modellsal.

Herr talman! Det marina kulturarvet i Karlskrona i form av flottans anläggningar är unikt även med internationella mått mätt. Karlskrona blev 1680 svenska flottans huvudstation, och örlogsvarvet var under lång tid Skandinavians största arbetsplats. Detta faktum tillmäter Karlskronas historia ett riksintresse. Karlskrona intar en särställning genom att vara Europas och världens i särklass bäst bevarade flottbas från stormaktstiden.

Karl XI lät anlägga en helt ny stad i den blekingska skärgården, som kunde erbjuda isfri örlogshamn för den svenska flottan. Staden byggdes upp med europeiska förebilder, och många av rikets förnämsta män har varit verksamma i Karlskrona. Här har bland många andra Hans Wachtmeister, Erik Dahlbergh, Nicodemus Tessin, Christopher Polhem och F.H. af Chapman verkat. Ingen annan av Sveriges städer har så starkt som Karlskrona präglats av sjömilitär verksamhet.

I Karlskrona är alltså marin museiverksamhet långt mer än bara byggnader och samlingar. Den ingår i en unik och levande historisk miljö. Därför är också Karlskrona en utmärkt ort att lokalisera ledningsfunktionen för Statens sjöhistoriska museer till.

Det beslut vi i dag skall fatta innebär också att den utstakade linjen att sprida kulturen i allmänhet och dess ledningsfunktioner i synnerhet fullföljs – detta dock utan att man prutar på effektivitet i förvaltningen. Det är viktigt. Jag beklagar bara att vi inte kunde fatta detta beslut i enighet. Jag menar att det finns alla möjligheter att nyttja den snabba utveckling som sker inom telekommunikationsområdet för att vidareutveckla kulturens spridning i landet. I Karlskrona finns ju spjutspetsteknologi inom detta område kombinerat med en i allra högsta grad levande marin historia.

Herr talman! Nils Holgersson fann på sin underbara resa genom Sverige att vi bör ge våra barn möjligheten att uppleva vår marina historia. Tiden och rummen finns i Karlskrona. Det var där det började, och där pågår det fortfarande i samma rum. Nu kan jag bara nöjt konstatera att samma förmån också genom dagens beslut ges till dem som skall arbeta med ledningen av den sjöhistoriska museiverksamheten i Sverige. Det är bra.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan i betänkandet.

Anf. 127 JAN BACKMAN (m) replik:

Herr talman! När man hör Magnus Johansson berätta om alla Karlskronas fördelar, som jag i och för sig instämmer i, är det nästan på vippen att man börjar undra om inte SSHM:s centrala kansli av regionalpolitiska skäl borde stanna kvar i Stockholm.

Prot. 1997/98:83

19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Fel! Okänt
växelargument.*

Det tror jag nu inte skall ske. Jag vill bara återigen upprepa det huvudskäl som reservanterna har haft när vi inte har kunnat stödja majoriteten. Vi vill gärna se att den bild som i dag existerar när det gäller museistrukturen i Stockholm blir någorlunda avklarad innan man rycker bort funktioner därifrån och flyttar dem till Karlskrona utan att veta vad de samarbetspartner som SSHM i dag har i Stockholm hamnar i sin administration och i sina verksamheter.

Jag upprepar än en gång att vi inte har någon anledning att motsätta oss flyttningen till Karlskrona i rätt tid. Vi anser att Karlskronas fördelar, även de infrastrukturmässiga, väl talar för en lokalisering av det centrala kansliet dit.

Anf. 128 MAGNUS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag skall ge mig ut på en vansklig resa genom att begära denna replik. Detta är nämligen inte mitt hemområde inom politiken.

Däremot har jag suttit och lyssnat på debatten, och jag har kommit fram till att jag tycker att Moderaterna intar en något märklig hållning i frågan. Alla tecken pekar, även enligt Moderaterna, nämligen på att ledningsfunktionen för SSHM bör ligga i Karlskrona. Jag har egentligen inte hört något skäl till att det inte skall göra det. Man säger bara att man vill invänta en utredning – när man ändå redan har bestämt sig och har sin uppfattning klar. Det tycker jag är konstigt.

Därför vill jag ställa samma fråga som Björn Kaaling ställde i sitt replikskifte med Jan Backman. Tycker Jan Backman att man skall lokalisera ledningsfunktionen för Statens sjöhistoriska museer till Karlskrona?

Anf. 129 JAN BACKMAN (m) replik:

Herr talman! Jag hoppas att det kommer att framgå av protokollet från dagens debatt att jag vid ett flertal tillfällen har sagt att jag tycker att man skall lokalisera det centrala kansliet till Karlskrona.

Jag vill dock säga att man inte utan vidare överger samarbetspartner på en ort och flyttar till en annan utan att veta vad som kommer att hända med samarbetet.

Anf. 130 KJELL NORDSTRÖM (s):

Herr talman! Landets olika museer skall spegla olika tidsepoker och olika händelser i vårt lands historia. Det finns ett område som inte har hamnat på museum ännu. Det är schlager- och dansmusiken, dvs. det som vi kallar för modern dansmusik.

Nu pågår ett sådant projekt i hemstaden Skara. Skaraborgs museum håller på att ta fram en utställning om populär svensk schlagermusik. För detta har man erhållit stöd från både kommunen och landstinget och även från Statens kulturråd.

Jag har skrivit en motion i ärendet därför att jag tycker att staten bör ge stöd till projektet. Jag tror nämligen att det kan vara så att både schlagermusik och den moderna dansen är något som kommer att tillhöra 1900-talet. Det finns forskare som hävdar att vi kanske kommer att ha en annan musiksmak på 2000-talet och även en annan danssmak. Därför bör man redan nu planera för ett sådant museum.

Som sagt var pågår arbetet för fullt i hemstaden Skara. I sommar kommer man att kunna öppna en utställning. Det blir ingen permanent utställning, utan man har föreslagit någon form av nationellt uppdrag att inrätta ett museum som tar hand om schlagermusik och modern dansmusik.

Jag uppfattar inte att kulturutskottet egentligen säger nej till detta. Enligt de principiella ställningstaganden som utskottet tidigare har gjort säger man nämligen att läns museerna i viss utsträckning kan avlasta de statliga museerna vad gäller dokumentationsuppgifter genom att inom speciella ämnesområden ta ansvar för en samling som omfattar hela riket. Jag tycker att man i det fortsatta beredningsarbetet och de fortsatta diskussioner som kommer att föras i denna fråga borde fundera på om man inte skulle kunna ha ett sådant museum i Skara, och om det inte skulle kunna få ett regelbundet stöd.

Vi får se hur det går för utställningen i sommar och hur man kan utveckla det hela. Jag har all anledning att hoppas att det går bra, och jag avser i så fall att återkomma till riksdagen med förnyade motioner.

Anf. 131 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Är det inte så att det krävs ett nationellt åtagande för att få detta att fungera, Kjell Nordström? Det intressanta är att Kjell Nordström säger att kulturutskottet inte säger nej. Nej, men lyssnar man på debatten här i dag och på Kaalings svar tycker jag att det trots allt framgår att något nationellt ansvar inte är aktuellt. Det står faktiskt också i utskottets betänkande att detta för närvarande inte är aktuellt.

Anf. 132 KJELL NORDSTRÖM (s):

Herr talman! Man skulle kunna säga om schlagermuseet i Skara som om Rom. Rom byggdes inte på en dag, och det kommer antagligen inte schlagermuseet att göra heller.

Men jag tror att efter sommarens utställning, som jag hoppas att flera av kammarens ledamöter kommer att besöka, kommer intresset i denna kammare för att inrätta ett schlagermuseum i Skara att vara väldigt stort.

Anf. 133 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Intresset i kammaren kanske finns. Men det måste ju också läggas fram förslag om att detta skall bli ett nationellt ansvar. Jag väntar fortfarande på de förslagen från Kjell Nordström i en motion.

Anf. 134 KJELL NORDSTRÖM (s):

Herr talman! Vi får väl se. Efter sommarens utställning kanske det kommer många motioner – inte bara från mig och Per Rosengren. Många andra av kammarens ledamöter kanske också kommer att ställa upp på detta. Då kommer det att bli ett brett ställningstagande för ett schlagermuseum i Skara.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 10 §.)

9 § Framtidens kultur

Föredrogs
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU8
Framtidens kultur

Anf. 135 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! Jag tänker säga ett par ord om kulturens framtida utveckling, och i synnerhet om Stiftelsen Framtidens kultur. Den är en del av våra löntagarfonder. Stiftelsen har att under minst tio år fördela 600 miljoner kronor i bidrag för utveckling inom kulturområdet. Den skall se framåt.

Nu tycker kanske många att 600 miljoner kronor inte är speciellt mycket för att hjälpa till att utveckla kultur. Men då måste man se det i relation till hur mycket pengar som Statens kulturråd har att fördela för utvecklingen av kulturområdet. Det här budgetåret har de 14 miljoner för utvecklingsarbete.

Stiftelsen Framtidens kultur måste använda Kulturrådets experter för att klara av sitt stiftelseuppdrag. Jag förstår att de behöver ha experthjälp, men jag tycker att skillnaden mellan medel att fördela är oacceptabelt stor.

Herr talman! Nu efter tre år håller Stiftelsen Framtidens kultur på att utvärdera sina ekonomiska stöd till kulturell utveckling. På dessa tre år har Kulturrådets disposition för utvecklingsverksamhet minskat från ungefär 24 ½ miljoner till 14 miljoner i dag, som jag sade. Jag tycker inte om den här utvecklingen. Vi kan inte lösa det här i dag, men ett förslag till att lösa det, som jag också faktiskt ser som ett mycket realistiskt förslag, är att helt enkelt väsentligt öka den summa som vi ger till Statens kulturråd att fördela.

Det ökar ju också möjligheterna för schlagermuseet i Skaraborg att få bidrag för utvecklingsverksamhet. Det är ju Statens kulturråd som hitintills bl.a. har varit med och stött den. Det är inget nytt Rom vi vill ha, men det hjälper projekt över hela landet att kunna utvecklas. Jag gör alltså den enkla kommentaren att en väsentlig ökning, kanske minst en fördubbling, av pengarna till Kulturrådet kan hjälpa till att något minska den helt oacceptabla obalansen mellan stöden.

Anf. 136 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Jag tror att Ewa Larsson gör ett fel när hon gör en jämförelse med de pengar Kulturrådet har enbart när det gäller utvecklingsanslag. När det gäller den statliga satsningen för utveckling och forskningsverksamhet inom kultursektorn kan man inte begränsa sig till de medel som anvisas över Statens kulturråd. För övrigt är det inte någon sådan diskussion vi skall föra i dag. Statsanslagen på det här området har vi tagit ställning till tidigare.

Detta sker inom flera sektorsmyndigheters ansvar. Det sker t.ex. inom de konstnärliga högskolorna, inom Konstnärsnämnden som har pengar för konstnärlig utveckling, inom Riksantikvarieämbetet och inom Riksarkivet, för att ta några exempel. Det är alltså fel att säga att det enbart är Kulturrådet som har ansvar för detta.

Man kan självfallet ha många synpunkter på Framtidens kultur. Och det är dessutom så att de inte sitter i något slags strålande isolering. De har ju också samarbetspartner gentemot sektorsmyndigheterna. Det är bl.a. Kulturrådet, Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet. De medverkar vid kvalitetsprövningen.

Huvudfrågan och det motionen syftade till var ju om man skulle slå samman stiftelsens medel med dem som Kulturrådet har. I behandlingen inom utskottet har ju också Ewa Larsson accepterat att man inte bör göra det, i alla fall inte i det nuvarande läget.

Jag tycker att det finns anledning att följa hur Stiftelsen Framtidens kultur arbetar. Stiftelsens styrelse är utsedd av regeringen. Jag förutsätter för min del att de även fortsättningsvis har ett gott samarbete med sektorsmyndigheterna. Jag förutsätter att de har en god kvalitet vid uppföljning, utvärdering och granskning av projekten i förhållande till de mål som är uppsatta. Gör man detta arbete på ett seriöst sätt, vilket jag har all anledning att förmoda, tror jag också att de kan redovisa en bra verksamhet.

Jag vill bara stryka under två saker som jag tycker är viktiga när det gäller inriktningen av Framtidens kulturs verksamhet. Den ena är att se till att den verkligen leder till att stödja vidgat deltagande för den regionala kulturverksamheten. Den andra är att ha en satsning gentemot barn och ungdomar.

Det är ingen svårighet för mig att här yrka bifall till hemställan i ett enhälligt utskottsbetänkande.

Anf. 137 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! De medel som Kulturrådet har att fördela till utvecklingsverksamhet, och som i vissa fall också handlar om permanenta inslag i utvecklingen, är så försumbart små i relation till vad Stiftelsen Framtidens kultur har att disponera. Visst kan vi säga att en konsthögskola har någon miljon här och en annan högskola har någon miljon där. Själva huvudanslaget ligger på 14 miljoner, men stiftelsen har 600 miljoner att fördela under minst tio år. Det är den diskrepansen som jag anser är oacceptabel.

Anf. 138 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Vi har ju olika värderingar här i livet på vad som är försumbart och vad som är viktigt. Jag tror att de som arbetar inom Kulturrådet inte tycker att 14 miljoner kronor är en försumbart liten summa, och det tycker inte jag heller. Både som privatperson och när jag arbetar som riksdagsman har jag lärt mig att ha viss respekt för siffror.

Sedan kan man ju säga att Framtidens kultur disponerar 600 miljoner på tio år. Poängen är väl att vi inte riktigt vet hur mycket pengar de kommer att disponera under den här tiden. Det beror bl.a. på hur aktiekurser och annat utvecklas. Deras tillgångar är ju placerade där. Den andra poängen är ju att om vi skall se tio år fram i tiden vet vi ju inte hur många miljoner Kulturrådet kommer att disponera om vi skall jämföra med dessa 600 miljoner.

Huvudpöängen är att det är en irrelevant jämförelse som Ewa Larsson gör. Jag har räknat upp några exempel på utvecklingsinsatser som per

***Fel! Okänt
växelargument.***

definition just ligger under kultursektorn. Därutöver sker det också insatser för utvecklingen av kulturlivet inom en rad områden, bl.a. inom ramen för regionalpolitiken. Regeringen har att ta ställning till tillväxtpropositionen nu. Det ligger pengar inom ramen för EU-medel. Det är ju inte helt ointressant i det här sammanhanget. Jag tror nog att dessa 14 miljoner på Kulturrådet totalt sett är av en helt annan dignitet.

Anf. 139 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! Jag uppskattar att ordföranden i kulturutskottet går in och debatterar den här frågan. Då kan jag igen tydliggöra att det är 14 miljoner i *relation* till 600 miljoner som är oacceptabelt. Därför tycker jag att det enklaste sättet att lösa det här helt enkelt är att öka anslaget till Statens kulturråd.

Anf. 140 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Vi får anledning att återkomma till budgetprövningen när det gäller anslaget till Statens kulturråd i den debatten. I den här debatten hör inte den frågan hemma. Jag vidhåller att det är irrelevant att sätta 600 miljoner under minst en tioårsperiod gentemot 14 miljoner kronor som bara berör en del av kultursektorns utvecklingsmedel under ett års tid.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 10 §.)

10 § Vissa evenemang

Föredrogs
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU9
Vissa evenemang

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

NU7 Ändring i minerallagen

Mom. 2 (lokalisering av Bergsstaten)

1. utskottet

2. res. 1 (fp, v, mp)

Votering:

209 för utskottet

52 för res. 1

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 55 m, 18 c, 9 kd

För res. 1: 1 m, 1 c, 18 fp, 19 v, 13 mp

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 3 (effektivisering av handläggningen vid Bergsstaten)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp)

Votering:

188 för utskottet

73 för res. 2

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 1 m, 19 c, 19 v, 13 mp, 9 kd

För res. 2: 55 m, 18 fp

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 4 (ändringar i minerallagen)

1. utskottet

2. res. 3 (fp)

Votering:

241 för utskottet

18 för res. 3

2 avstod

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 54 m, 19 c, 19 v, 13 mp, 9 kd

För res. 3: 18 fp

Avstod: 2 m

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 5 (ändrad giltighetstid för undersökningstillstånd)

1. utskottet

2. res. 4 (mp)

Votering:

226 för utskottet

13 för res. 4

21 avstod

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 50 m, 19 c, 2 fp, 19 v, 9 kd

För res. 4: 13 mp

Avstod: 5 m, 16 fp

Frånvarande: 34 s, 25 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

*Fel! Okänt
växelargument.*

Mom. 6 (ytterligare skärpning av kraven)

1. utskottet

2. res. 5 (mp)

Votering:

227 för utskottet

13 för res. 5

21 avstod

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 53 m, 19 c, 19 v, 9 kd

För res. 5: 13 mp

Avstod: 3 m, 18 fp

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 7 (regler om miljöskydd)

1. utskottet

2. res. 6 (mp)

Votering:

226 för utskottet

13 för res. 6

21 avstod

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 52 m, 19 c, 19 v, 9 kd

För res. 6: 13 mp

Avstod: 3 m, 18 fp

Frånvarande: 34 s, 25 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 11 (utredning om royalty)

1. utskottet

2. res. 10 (v, mp)

Votering:

209 för utskottet

32 för res. 10

20 avstod

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 54 m, 19 c, 9 kd

För res. 10: 19 v, 13 mp

Avstod: 2 m, 18 fp

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU7 Museifrågor, m.m.

Mom. 3 (ledningen för Statens sjöhistoriska museer)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, mp, kd)

Votering:

164 för utskottet

96 för res. 1

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 19 c, 19 v

För res. 1: 56 m, 18 fp, 13 mp, 9 kd

Frånvarande: 35 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 4 (behovet av ombyggnad av Sjöhistoriska museet)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

Votering:

246 för utskottet

15 för res. 2

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 56 m, 19 c, 18 fp, 18 v, 9 kd

För res. 2: 1 s, 1 v, 13 mp

Frånvarande: 34 s, 24 m, 8 c, 8 fp, 3 v, 5 mp, 6 kd

Mom. 5 (schlagermuseum i Skara)

Yrkanden:

1. utskottet

2. utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. Kr256 (v)

Votering:

249 för utskottet

5 för mot.

2 avstod

93 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 56 m, 17 c, 18 fp, 12 v, 12 mp, 9 kd

För mot.: 5 v

Avstod: 2 v

Frånvarande: 36 s, 24 m, 10 c, 8 fp, 3 v, 6 mp, 6 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU8 Framtidens kultur

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot. 1997/98:83

19 mars

Fel! Okänt

växelargument.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
1997/98:84 Försvarsmaktens ekonomi och verksamhet år 1998 m.m.
1997/98:119 Bostadspolitik för hållbar utveckling

Motioner
med anledning av prop. 1997/98:77 Närradio m.m.
1997/98:K28 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m)
1997/98:K29 av Isa Halvarsson (fp)
1997/98:K30 av Fanny Rizell m.fl. (kd)
1997/98:K31 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s)
1997/98:K32 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c)

med anledning av skr. 1997/98:60 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 1997
1997/98:U25 av Gudrun Schyman m.fl. (v)
1997/98:U26 av Bodil Francke Ohlsson m.fl. (mp)

12 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 19 mars

1997/98:238 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Leif Pagrotsky
MAI-avtalet
1997/98:239 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till miljöministern
MAI-avtalet

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 mars.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 19 mars

1997/98:577 av *Jan Backman* (m) till kulturministern
Arkeologisk undersökning i Håga by
1997/98:578 av *Elver Jonsson* (fp) till statsrådet Thomas Östros
Skatteinbetalningar

1997/98:579 av *Sonja Fransson* (s) till kommunikationsministern
Domännamn för handikapporganisationer
1997/98:580 av *Johan Lönnroth* (v) till finansministern
Den svenska valutapolitiken och EMU
1997/98:581 av *Barbro Westerholm* (fp) till justitieministern
Polisövergrepp på unga kvinnor
1997/98:582 av *Eva Goës* (mp) till miljöministern
Tjernobyl
1997/98:583 av *Eva Goës* (mp) till socialministern
Tjernobyl
1997/98:584 av *Eva Goës* (mp) till miljöministern
Tredje världen och dumpning av avfall
1997/98:585 av *Eva Goës* (mp) till näringsministern
Polenkabeln
1997/98:586 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Ylva Johansson
Semesterledighet i kunskapslyftet

Prot. 1997/98:83
19 mars

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 24 mars.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 19 mars

1997/98:544 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till justitieministern
Barn till homosexuella
1997/98:547 av *Karin Olsson* (s) till försvarsministern
Försvarsmaktens ekonomi
1997/98:554 av *Elisa Abascal Reyes* (mp) till justitieministern
Porrtidningar på häkten
1997/98:556 av *Gun Hellsvik* (m) till justitieministern
Polisväsendets arbete
1997/98:557 av *Gun Hellsvik* (m) till justitieministern
Medlemskap i viss organisation

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 24 mars.

Prot. 1997/98:83
19 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

15 § Kammaren åtskildes kl. 15.58.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.51 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
4 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 18 mars.....	1
UbU15 Jämställdhetsfrågor inom utbildningsväsendet.....	1
JoU15 Skogsbruk	3
TU8 Trafiksäkerhet m.m.	5
Meddelande om samlad votering.....	6
5 § Ändring i minerallagen	6
Näringsutskottets betänkande 1997/98:NU7	6
Anf. 1 STEN TOLGFORS (m).....	6
Anf. 2 TORSTEN GAVELIN (fp)	8
Anf. 3 LENNART BEIJER (v).....	9
Anf. 4 EVA GOËS (mp).....	11
Anf. 5 STEN TOLGFORS (m) replik	13
Anf. 6 TALMANNEN.....	13
Anf. 7 EVA GOËS (mp) replik	13
Anf. 8 STEN TOLGFORS (m) replik	14
Anf. 9 EVA GOËS (mp) replik	14
Anf. 10 LAILA BÄCK (s).....	14
Anf. 11 EVA GOËS (mp) replik	17
Anf. 12 LAILA BÄCK (s) replik.....	17
Anf. 13 EVA GOËS (mp) replik	17
Anf. 14 LAILA BÄCK (s) replik.....	18
Anf. 15 LENNART BEIJER (v) replik	18
Anf. 16 LAILA BÄCK (s) replik.....	18
Anf. 17 STEN TOLGFORS (m) replik	18
Anf. 18 LAILA BÄCK (s) replik.....	19
Anf. 19 STEN TOLGFORS (m) replik	19
Anf. 20 LAILA BÄCK (s) replik.....	20
Anf. 21 ANDERS G HÖGMARK (m).....	20
Anf. 22 EVA GOËS (mp).....	20
Anf. 23 ANDERS G HÖGMARK (m).....	21
Anf. 24 EVA GOËS (mp).....	21
Anf. 25 ANDERS G HÖGMARK (m).....	21
Anf. 26 LENNART BEIJER (v).....	21
Anf. 27 ANDERS G HÖGMARK (m).....	22
Anf. 28 LENNART BEIJER (v).....	22
Anf. 29 ANDERS G HÖGMARK (m).....	22
(Beslut fattades efter 10 §.)	22
6 § Museifrågor, m.m.	22
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU7	22
Anf. 30 JAN BACKMAN (m).....	22

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 31 EWA LARSSON (mp).....	24
Anf. 32 BJÖRN KAALING (s).....	25
Anf. 33 JAN BACKMAN (m) replik	28
Anf. 34 BJÖRN KAALING (s) replik	28
Anf. 35 JAN BACKMAN (m) replik	28
Anf. 36 MARIANNE ANDERSSON (c)	28
Anf. 37 EWA LARSSON (mp) replik	29
Anf. 38 MARIANNE ANDERSSON (c) replik	29
(forts. 8 §).....	29
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
7 § Frågestund	30
Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30
<i>Information om Förintelsen.....</i>	<i>30</i>
Anf. 40 EVA ZETTERBERG (v)	30
Anf. 41 Statsrådet THAGE G PETERSON (s)	30
Anf. 42 EVA ZETTERBERG (v)	31
Anf. 43 Statsrådet THAGE G PETERSON (s)	31
<i>Stöd till kommunala bostadsbolag</i>	<i>31</i>
Anf. 44 CARL B HAMILTON (fp)	31
Anf. 45 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	32
Anf. 46 CARL B HAMILTON (fp)	32
Anf. 47 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	32
<i>EU:s syn på svenskt miljöarbete.....</i>	<i>33</i>
Anf. 48 LENNART DALÉUS (c)	33
Anf. 49 Miljöminister ANNA LINDH (s).....	33
Anf. 50 LENNART DALÉUS (c)	33
Anf. 51 Miljöminister ANNA LINDH (s).....	33
<i>Utflyttning av storföretags ledningsfunktioner.....</i>	<i>33</i>
Anf. 52 HENRIK S JÄRREL (m)	33
Anf. 53 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	34
Anf. 54 HENRIK S JÄRREL (m)	34
Anf. 55 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	34
<i>Nedskärningar i den offentliga sektorn</i>	<i>35</i>
Anf. 56 THOMAS JULIN (mp)	35
Anf. 57 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	35
Anf. 58 THOMAS JULIN (mp)	35
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	36
<i>Sommrarbete</i>	<i>36</i>
Anf. 60 WIDAR ANDERSSON (s)	36
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	36
<i>Försäljning av folköl till ungdomar</i>	<i>37</i>
Anf. 62 FANNY RIZELL (kd).....	37
Anf. 63 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s)	37
Anf. 64 FANNY RIZELL (kd).....	37

Anf. 65 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s).....	37	Prot. 1997/98:83
<i>Sportfisket</i>	38	19 mars
Anf. 66 SVEN BERGSTRÖM (c).....	38	
Anf. 67 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	38	
Anf. 68 SVEN BERGSTRÖM (c).....	38	
Anf. 69 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	38	
<i>TV mellan de nordiska länderna</i>	39	
Anf. 70 CARL-JOHAN WILSON (fp).....	39	
Anf. 71 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	39	
Anf. 72 CARL-JOHAN WILSON (fp).....	39	
<i>Ursprungsmärkning av kött</i>	39	
Anf. 73 TUVE SKÅNBERG (kd)	39	
Anf. 74 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	40	
Anf. 75 TUVE SKÅNBERG (kd)	40	
Anf. 76 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	40	
<i>Kärnvapen i Indien</i>	40	
Anf. 77 CARINA HÄGG (s).....	40	
Anf. 78 Statsrådet THAGE G PETERSON (s).....	41	
Anf. 79 CARINA HÄGG (s).....	41	
Anf. 80 Statsrådet THAGE G PETERSON (s).....	41	
<i>Kärnkraftverk på Kolahalvön</i>	41	
Anf. 81 MAGGI MIKAELSSON (v)	41	
Anf. 82 Miljöminister ANNA LINDH (s)	42	
Anf. 83 MAGGI MIKAELSSON (v)	42	
Anf. 84 Miljöminister ANNA LINDH (s)	42	
<i>Övergripping av väktare</i>	42	
Anf. 85 ANDERS JOHNSON (fp).....	42	
Anf. 86 Statsrådet THAGE G PETERSON (s).....	42	
Anf. 87 ANDERS JOHNSON (fp).....	43	
Anf. 88 Statsrådet THAGE G PETERSON (s).....	43	
<i>Miljöhänsyn vid mineralprospektering</i>	43	
Anf. 89 EVA GOËS (mp).....	43	
Anf. 90 Miljöminister ANNA LINDH (s)	43	
Anf. 91 EVA GOËS (mp).....	43	
Anf. 92 Miljöminister ANNA LINDH (s)	43	
<i>Lantbrukarnas produktionskostnader</i>	44	
Anf. 93 HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	44	
Anf. 94 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	44	
Anf. 95 HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	44	
Anf. 96 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	44	
<i>Ungdomsgarantin</i>	44	
Anf. 97 MARIANNE ANDERSSON (c)	44	
Anf. 98 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s).....	45	
Anf. 99 MARIANNE ANDERSSON (c)	45	
Anf. 100 Socialminister MARGOT WALLSTRÖM (s).....	45	
<i>Turistanläggningar inom naturreservat</i>	45	
Anf. 101 GUDRUN LINDVALL (mp)	45	
Anf. 102 Miljöminister ANNA LINDH (s)	46	

Anf. 103	GUDRUN LINDVALL (mp)	46
Anf. 104	Miljöminister ANNA LINDH (s)	46
<i>Anslagssparande</i>		46
Anf. 105	LARS BÄCKSTRÖM (v)	46
Anf. 106	Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	46
Anf. 107	LARS BÄCKSTRÖM (v)	47
Anf. 108	Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	47
<i>Rivning av bostadshus</i>		47
Anf. 109	ISA HALVARSSON (fp)	47
Anf. 110	Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	47
Anf. 111	ISA HALVARSSON (fp)	48
<i>Agenda 21-arbetet</i>		48
Anf. 112	EWA LARSSON (mp)	48
Anf. 113	Miljöminister ANNA LINDH (s)	48
Anf. 114	EWA LARSSON (mp)	48
Anf. 115	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	49
Anf. 116	FÖRSTE VICE TALMANNEN	49
8 §	(forts. från 6 §) Museifrågor, m.m. (forts. KrU7)	49
Anf. 117	LENNART FRIDÉN (m)	49
Anf. 118	BJÖRN KAALING (s) replik	50
Anf. 119	LENNART FRIDÉN (m) replik	50
Anf. 120	BJÖRN KAALING (s) replik	50
Anf. 121	PER ROSENGREN (v)	50
Anf. 122	BJÖRN KAALING (s) replik	51
Anf. 123	PER ROSENGREN (v) replik	52
Anf. 124	BJÖRN KAALING (s) replik	52
Anf. 125	PER ROSENGREN (v) replik	52
Anf. 126	MAGNUS JOHANSSON (s)	52
Anf. 127	JAN BACKMAN (m) replik	53
Anf. 128	MAGNUS JOHANSSON (s) replik	54
Anf. 129	JAN BACKMAN (m) replik	54
Anf. 130	KJELL NORDSTRÖM (s)	54
Anf. 131	PER ROSENGREN (v)	55
Anf. 132	KJELL NORDSTRÖM (s)	55
Anf. 133	PER ROSENGREN (v)	55
Anf. 134	KJELL NORDSTRÖM (s)	55
(Beslut fattades efter 10 §.)		55
9 §	Framtidens kultur	56
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU8		56
Anf. 135	EWA LARSSON (mp)	56
Anf. 136	ÅKE GUSTAVSSON (s)	56
Anf. 137	EWA LARSSON (mp)	57
Anf. 138	ÅKE GUSTAVSSON (s)	57
Anf. 139	EWA LARSSON (mp)	58
Anf. 140	ÅKE GUSTAVSSON (s)	58
(Beslut fattades efter 10 §.)		58
10 §	Vissa evenemang	58
Kulturutskottets betänkande 1997/98:KrU9		58

Beslut	58	Prot. 1997/98:83
NU7 Ändring i minerallagen	58	19 mars
KrU7 Museifrågor, m.m.	61	
KrU8 Framtidens kultur.....	61	
KrU9 Vissa evenemang.....	62	
11 § Bordläggning.....	62	
12 § Anmälan om interpellationer.....	62	
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	62	
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	63	
15 § Kammaren åtskildes kl. 15.58.....	64	

Elanders Gotab, Stockholm 1998